

SETEMBRE 2007

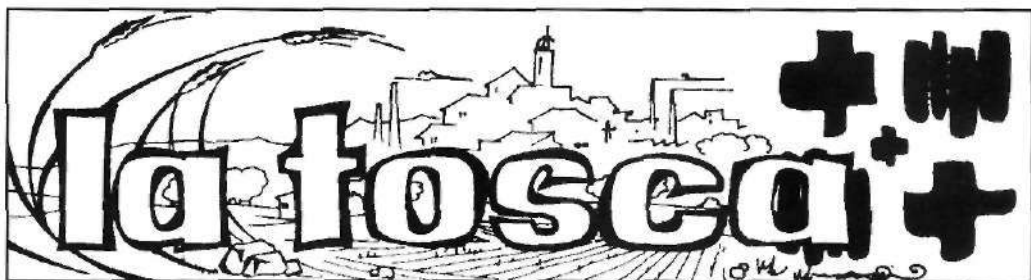
60 ANYS La Rosa

El convidat d'honor, Eloi Cordoní, meteoròleg de Televisió de Catalunya, plantant un cirerer durant la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa (17 d'agost)

"la Caixa"

índex

Editorial	3
Pluviomètrica	5
Curiositat sobre previsió del temps	5
Glops de seny	6
El Moianès fa cent anys segons «El Pla de Bages» Setembre de 1907	7
Experiències de la presó: el despatx	8
Ens falta el Rossinyol	10
Caminades pel Moianès	12
Hospital-Residència	14
Festes d'estiu	15
Pensaments caçats al vol	23
joan Serracarbasa i Calm, fuster per vocació	24
Vint anys del Fanal	29
Una visita inesperada	31
Notícies de l'Estany	32
Seixanta anys de vida moianesa	33
El flat de l'aigua	35
Publicacions	37
Campanades	41
A reveure, Liduvina!	42
Noticiari	43

EL LLIBRE DELS SEIXANTA ANYS DE «LA TOSCA»

Tal com s'havia previst, el dia 17 d'agost, durant la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa, es va fer la presentació del llibre editat per la nostra Agrupació Cultural amb motiu dels seixanta anys de LA TOSCA. Aquest llibre, del qual ja s'ha fet ressò oportunament la premsa de Manresa i de Vic, ha estat rebut pel públic amb molta simpatia. En el present número del nostre butlletí, reproduïm, com a editorial, els mots de presentació pronunciats pel nostre director, Josep Ruaix i Vinyet, i, en un altre lloc, publiquem la recensió crítica que n'ha elaborat un antic membre de la redacció.

En nom de l'Agrupació Cultural LA TOSCA tinc el gust de presentar, dins el marc de la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa, el llibre *Moià, 1947-2006*, subtítulat «La Tosca», seixanta anys de vida moianesa, del qual és autor Jaume Clara i Arisa, llibre que sens dubte podem qualificar d'important, popular i amè.

Es tracta, en primer lloc, d'un llibre important, ja que recull, per una banda, la història d'una veterana i notable institució de la nostra vila com és la revista LA TOSCA i, per altra banda, fa una síntesi de la història de Moià durant els darrers seixanta anys. Podem dir que el llibre és important també perquè ve avalat pel rigor d'un professional del ram com és el nostre compatriota Jaume Clara, que ja ens ha donat anteriorment paleses mostres de la seva capacitat d'historiador, una d'elles dedicada precisament a la història de la festa que ara cele-

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

SETEMBRE 2007

Any 61 Núm. 674

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Fotografies: Renom, J. Soler,
Arxiu Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

brem. I encara, és important pel seu volum: 258 pàgines de gran format.

Es tracta, en segon lloc, d'un llibre popular, ja que hi batega a cada pàgina el pols de la vida moianesa durant les últimes sis dècades, unes dècades de grans transformacions. Hi surten esmentats o fotografiats una multitud in comptable de moianesos i moianeses. Serà molt rar el lector que, fullejant l'obra, no s'hi trobi ell mateix o un seu familiar, amic o conegut. El protagonista del llibre, doncs, és el poble de Moià, vist, això sí, a través de la revista LA TOSCA, la qual, dins els seus límits, sempre ha procurat ser un reflex de la realitat vilatana i un portaveu de la gent moianesa i els seus valors.

Es tracta, finalment, d'un llibre amè, ja que la matèria s'hi dóna d'una forma molt assequible i agradable, servint-se d'adients recursos tipogràfics i, sobretot, d'una gran quantitat de fotografies i il·lustracions, moltes d'elles en color. En aquest sentit, el present llibre ve a ser una continuació d'una altra obra

deguda a la iniciativa del mateix autor i coeditada per La Tosca. Ens referim a *Moià, 1875-1939. La vida d'un poble en imatges*, volum que, publicat fa exactament deu anys, temps ha que és exhaurit.

Us invitem, doncs, a conèixer aquest nou llibre, amb la certesa que estareu contents de posseir-lo. A fi de facilitar-ne l'adquisició, hi ha establert en aquest mateix recinte un punt de venda, però també el trobareu a les llibreries de la vila i al museu. Val a dir que el preu de venda, mercès a diverses subvencions —que agraïm—, s'ha pogut ajustar bastant, si bé cal tenir en compte que el cost global d'una obra així, avui, és molt alt i l'Agrupació Cultural LA TOSCA no pot pas fer miracles.

Res més. Gràcies per la vostra atenció i que tots plegats puguem il·lustrar-nos històricament, recordar vicissituds locals i gaudir de valent tenint a les mans el preciós llibre *Moià, 1947-2006*.

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Juliol del 2007

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	30	8'5	19'6	5	-	5	SW	1'1	
De l'11 al 20	29	12	20'2	7	1	2	SW	11	
Del 21 al 31	31	14'5	21'9	4	-	7	SW	-	12'1

Agost del 2007

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	30	11	20'1	5	2	3	SW	32'4	
De l'11 al 20	29'5	9'5	19'3	3	2	5	SW	26'9	
Del 21 al 31	34	8'5	20'4	5	1	5	SW	28	87'3

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet:

MeteoMoià: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam.htm>

Fotografia actualitzada sobre el temps: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam_Foto.htm>

CURIOSITAT SOBRE PREVISIÓ DEL TEMPS

; om vaig fer l'any passat, us envio la previsió del temps, d'agost d'enguany a juliol del 2008, mitjançant el mètode anomenat *las cabañuelas* (vegeu LA TOSCA de setembre del 2006, p. 4).

Agost: durant aquest mes s'haurien de formar tempestes, algunes d'elles importants; les temperatures s'haurien de mantenir altes.

Setembre: dividit en tres parts. La central, més estable; la primera, amb probables tempestes, com també l'última, però aquesta amb un descens tèrmic.

Octubre: començaria estable però amb probables precipitacions la resta del mes. Les temperatures serien de suaus a altes.

Novembre: haurien de continuar les precipitacions, de les quals les més importants la segona quinzena. Les temperatures continuarien suaus.

Desembre: núvols, aire de ponent, però poques precipitacions. Essent així, temperatures suaus.

Gener: inestabilització amb descens tèrmic i precipitacions. Estabilització cap a finals de mes.

Febrer: començament variable, més estable, amb vent, a mitjan mes i, cap a

la fi, davallada tèrmica amb precipitacions.

Març: la primera quinzena sembla que seria estable, i la segona, amb probables precipitacions.

Abril: sembla que seria un mes sec, amb poca pluja.

Maig: la primera meitat seria seca i càlida. La segona, alguns ruixats i tempestes. Temperatures més baixes.

Juny: mes sec i amb poca pluja.

Juliol: la part central estaria dominada per alguns ruixats i tempestes; estable cap a finals de mes.

Josep M. PICANOL

GLOPS DE SENY

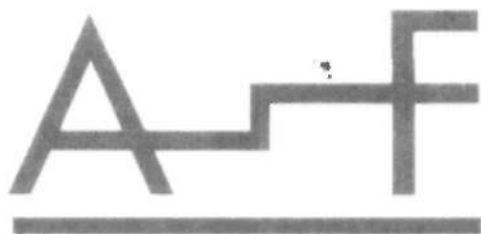
Un passeig per la terra és el que ens toca,
amb empentes, topades i altres cants,
que, malgrat fer-nos forts, no ens fa més grans
i ens eixuga la fe si en duem poca.

Un passeig de sorpreses, gosadia
en els cims que volem tots conquerir,

i potser ens haurem de penedir,
decebut, perquè l'home és flor d'un dia.

Un passeig solament de breu durada
on ens cal anar nets de mans i cor
perquè d'altres gaudeixin d'aquest or,
retrobat a l'indret d'una petjada.

Quirze SOLÀ

ARQUITECTURA FERRER S.L.

Josep Ma. Ferrer i Serra
Arquitecte

Plaça St. Sebastià, 6, 1r - 7a, 08180 MOIÀ

Tel. 93 820 80 21 Fax: 93 820 76 03

e-mail: arquitectura-ferrer@coac.net

EL MOIANÈS FA CENT ANYS SEGONS «EL PLA DE BAGES»

SETEMBRE DE 1907

17 de setembre de 1907

Moya

El nostre compatrici dòn Pau Corominas que anà a Amèrica a provar fortuna, escriu que tingueren un felís viatge axis ell còm la seva esposa Loreto Oller y fills y que gosan de bona salut. Diu que està colocat al canal de Panamà ab un sou de nou pessetes diàries y casa franca.

Diu que estan treballant al famós canal 19 mil homes, francesos, italians, alemanys, negres y espanyols. D'aquètz solzament, n'hi ha 17.000.

Te confiansa segons diu d'arreglar «una poma per la set» còm solem dir els catalans. No sabem si aquestes manifestacions les fa l'amic Corominas, pera que algun compatrici s'engresgui y vagi al Panamà, ja que per altra conducte EL PLA DE BAGES, ha donat noticies de la^m. situació dels emigrants, y a dir veritat ens ha semblat més sincer.

De tots modos celebrem que nostre patrici pugui ferse una fortuna que endolsexi la seva sort.

Participem de la satisfacció que sentirà per la present l'apreciable família Oller (1).

— Ab motiu del pròxim enllàs matrimonial de la distinguida senyoreta Pepèta de Pastois, ha sortit pera París la respectable senyora viuda de Azua en companyia de la seva senyora germana viuda de Prat, y llurs simpàtiques filles de la casa payral *El Prat*.

— Per are sembla que no hi ha cap aspirant als càrrecs de Fiscal y Jutje municipals. *Bueno*. Farem justícia catalana.

— Se parla molt a n'aquèsta vila de la planta «carbassina» a quina s'atribuexen

grans propietats profilàctiques especialment contre l'epidèmia tifòdica.

26 de setembre de 1907

Lliga del Arbre Fruyter

Constituïda la nova Secció del «Gremi de Agricultors de Manresa», anomenada «Lliga de Defensa del Arbre Fruyter», la Junta Directiva ha quedat constituïda pels senyors següents: *Presidents honoraris*: Dòn Francisco Vihas y dòn Isidro Alonso de Medina, quefe Auciliar del somatent del partit de Manresa. - *President efectiu*: (el nomenarà la Junta del "Gremi" en la pròxima sessió). - *Vis-President* Dòn Manel I. Vallés, Cabo de Districte del somatent de Manresa. - *Vocals*: Dòn Alfons Bornós, dòn Francisco Solernòu, dòn Josep Morros y dòn Maurici Cahellas. - *Secretari*: Dòn Simó Puigbó.

Transcripció i notes:
Jaume CLARA I ARISA

(1) Pau Corominas havia nascut a Vic el 6 de gener de 1876 i quan es realitzà el cens de Mojà de l'any 1900 residia a la fonda del Remei; Loreto Oller i Vigo, nascuda a cal Plàcid en 1880, l'any 1900 encara era soltera. Entre 1900 i 1907 es casaren i en un moment indeterminat, però probablement de 1906 o principis de 1907, marxaren a fer les Amèriques. El 22 de desembre de 1907, Pau Corominas escriví una carta des de la localitat panamenya d'Emperador al moianès Francesc Matarrodona, de la qual reproduïm l'únic full conservat, en què fa referència a la publicació d'algunes dades enviades per ell sobre el canal de Panamà —probablement es refereix a les que acabem de transcriure de *El Pla de Bages*— i dóna la seva particular visió sobre els costums dels diversos habitants del país centreamericà:

«[Membret de la carta: Pablo Corominas, del C.º / MOYA]

República de Panamà.

Emperador 22 de Diciembre 1907.

Sr. Don. Francisco Mata.

Mi mas apreciado amigo: Salud te deseamos y prosperidad como nosotros la estamos pasando buena; con la cual confio que con la ayuda de Dios lo passaremos de hoy en adelante bien.

Hemos recibido tu carta fecha nueve de Noviembre del presente con la cual veo que aun tengo aquí en esta de Moya amigos de verdad como son el de tu persona y la de el Pbro. Salvador Roqueta en la que veo por ella se ha impreso algo sobre lo que yo relaté de los trabajos al canal de Panamá, lo que he quedado muy agradecido sobre lo particular.

Me haràs el favor de decirme al amigo Roqueta lo que voy à relatar respeto las costumbres de este país empezando por los Espaholes ó jente blanca y después amarilla y color chocolate, y por fin la negra; pues como ya sabreis la jente blanca se compone en este istmo de Espanoles y Norte Americanos; segundo amarilla de chinos y japoneses, tersero de mulatos los hijos del país como tambien Venezolanos, Colombianos y de demás repúblicas, que no conduiria nunca de recitar; y cuarto los Negros jente salvaje de las costas del Sur America pues todas esas con sus costumbres, lo que recitaré una de cada rasa para que despues podeis decirlo por cosa sierta las costumbres de esta dichosa tierra que tanto oro abunda en ella; pues vien costumbres en que debemos conservar toda la jente ó raza blanca en este país son: comer

poco, vever nada, se entiende de licores, dandose vahos por lo menos una vez à la semana, esto todo el aho es decir tanto en invierno como en verano, todo eso para conservar un poco la salud y por lo demàs no esepción de la raza Europea; segundo lo de la raza amarilla como son chinos, japoneses, ha estos no los conbiene tanto lo de la esplicación primera, por estar ya acostumbrados à su país, tambien tanto ho màs càlido como el que estamos avitando; pues como decíamos sus rarezas son en el modo de vestir y comer, cuando comen estan todos formando curro y comiendo con unos palos largos, tanto ó màs largos como son sus pipas de fumar su opio que dicen ellos mismos que dicho opio les sirve para no dejarles dormir, y de esta manera emplean todos sus pensamientos tanto de noche como de dia en el comercio y en los demàs queaceres de sus casas; y una de las costumbres en que husan los mulatos son casi semejantes à las de los de la jente ó raza negra y estàs son el de que cuando se muere alguna persona de su familia, los padres de esta familia alquilan mujeres ó hombres según para que vayan à las casas de los difuntos à llorar la muerte del cuerpo que està muerto sin que à ellas les interesa para nada, estos son los mulatos; pues como ya he dicho los negros lo hacen parecido aun que de otra manera màs elegre, el dia que tienen ellos en su casa un difunto se reunen un para ó màs de ellos con músicas y tambores y allí venga tocar, bailar y cantar al pie del cadàver en cuerpo presente.»

EXPERIÈNCIES DE LA PRESÓ: EL DESPATX

Rurant els set anys que vaig treballar pastoralment a la parròquia de Í# la Mare de Déu del Carme, al Raval de Barcelona, vaig experimentar la importància que té el despatx parroquial. Permet el contacte personalitzat amb els feligresos i el coneixement de les persones que formen, de maneres molt diverses, la comunitat parroquial.

A través del despatx anava coneixent amb certa profunditat els problemes de les persones que vivien al barri, la pobresa i la misèria en què es trobaven moltes d'elles, els conflictes familiars, la manca d'habitatges dignes, fins al punt que en

algun les persones conviuen amb les rates i amb perill d'ensorrament al moment menys pensat. Més d'un cop se m'havia presentat alguna noia víctima dels maltractes del seu company de torn.

En el despatx havia aconlhit pares preocupats per la drogaddicció del fill o filla, i les mateixes víctimes de la droga. És veritat que em sentia impotent per a resoldre tants i tants problemes, però intentava adreçar les persones als estaments privats o públics que els poguessin atendre. Això no ho feia pas sol. En parlàvem amb el consell pastoral i entre tots fèiem el que podíem, però em servia

per a anar coneixent aquests ambients de marginació, tan diferents dels que havia viscut fins aleshores.

Malgrat tot, al despatx també hi vaig conèixer joves enamorats que venien amb tota la il·lusió a preparar-se per al matrimoni; pares feliços que venien a demanar el baptisme per al seu fill; persones molt disposades a ajudar en les tasques parroquials. Els infants venien, moguts i riallers, per fer la catequesi que corria a càrrec del vicari. I tantes altres coses positives que havia descobert i viscut durant les moltes estones que dedicava a l'atenció de les persones en el despatx parroquial.

Per què dic tot això en un article sobre les experiències de la presó? És que des dels començaments del meu treball en la pastoral penitenciària, amb els companys que formàvem l'associació, ens vàrem preocupar per tenir un despatx a fi d'atendre les persones vinculades, d'una manera o altra, al món de les presons. Estava convençut que ens seria molt positiu un despatx per a la pastoral penitenciària com ho havia estat a la parròquia.

I vàrem aconseguir un despatx! Als, locals de la parròquia de Sant Josep i' gràcies a la comprensió i benvolença dels successius rectors. Durant un parell d'hores dos cops a la setmana rebíem els familiars dels presos. Al grup s'hi va afegir un jove psicòleg per ajudar especialment els ex-presos.

A través de les hores de despatx anàvem coneixent d'una manera molt positiva les famílies dels empresonats. Els ajudàvem moralment i econòmicament a la mesura de les nostres possibilitats i els oferíem tota mena d'orientació per a poder-se trobar amb advocats, jutges, personal de l'administració penitenciària i amb tot el que fes falta per a ajudar a resoldre els problemes en què es trobaven.

La tasca més difícil era orientar els qui sortien de la presó. Intentàvem buscarlos feina, cosa que costava molt perquè es tanquen quasi totes les portes quan hom s'assabenta que aquella persona ha estat a la presó i perquè la majoria tampoc no tenia ganes de treballar i quasi no sabien fer res. La presó tampoc no els havia preparat per a aquest moment. Volien que els donéssim diners i algunes vegades havia hagut de donar un cop de puny sobre la taula perquè entenguessin que no era pas aquesta la nostra missió. I en més d'una ocasió havia temut la seva reacció, encara que he de reconèixer que sempre em van respectar.

L'experiència acumulada amb el tracte directe amb les famílies en el despatx i en altres circumstàncies m'ajudaran a fer que més endavant pugui parlar de la tipologia dels familiars dels presos que he conegut i he intentat ajudar.

Josep M- OLLER, escolapi

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants

Visites diàries de
dilluns a dissabte

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

ENS FALTA EL ROSSINYOL

Aquesta era la resposta que Feliu Anahos i Masllovet donava a la meua pregunta referent a les masies que encara ens mancava visitar dins el terme municipal de Monistrol de Calders. Calia, doncs, preparar una sortida per corregir aquesta mancança i per conèixer una casa més de la comarca natural del Moianès.

Tot just marcava les nou del matí el meu rellotge quan deixava el cotxe aparcad al voral de carretera B-124 i, sota el cel gris del diumenge 18 de febrer, començàvem a caminar en Joan Moliner i Manau, en Tomàs Irigaray i López i jo; obligacions familiars havien fet impossible la presència d'altres habituals d'aquestes sortides.

El Rossinyol se'ns fa present molt abans d'arribar a la casa. L'edifici, d'as-

pecte majestuós, amb alguna afegitó de caire modernista, senyoreja les terres altes de Monistrol de Calders i observa amatent el castell de Granera, els edificis d'aquesta població i no poques de les seves pagesies. Si calgués trobar un lloc de guaita, dubto que en trobéssim un de millor. Els gossos de la casa surten a saludar-nos i, un cop comprovada l'olor de bona gent que fem, ens permeten de recollir en imatges l'ermita situada enfront de la casa, dins un pati enrajolat, i una vista general de tot el conjunt.

Davallem en direcció a la riera de l'Om per terres ermes, on són ben visibles els més que mil·lenaris marges que havien suportar fa poc més de cent anys els ceps que, des d'aquestes alçades fins a les terres oposades de Rellinars i Vaca-

risses, havien convertit el Bages i les comarques adjacents en els primers viticultors del país. El darrer incendi ha deixat al descobert aquest tresor, que amb una petita inversió tornaria a generar una ingent riquesa.

Esmorzem dins les restes del que sembla haver estat una palissa. Pel voltant veiem runes que identifiquem com a tines de pedra seca. Per la situació, pensem trobar-nos a l'Om. Remuntem després la riera de la Roca fins a arribar a la Bauma Freda. Les recents pluges i la intensa humitat fan perillós creuar el llit de la riera, i, primer en Tomàs i després jo mateix, comprovem a les nostres natges, alhora que la fredor, la consistència de la roca dura. La balma és extensa i en alguns llocs profunda; hi ha restes que delaten la seva utilització en èpoques recents.

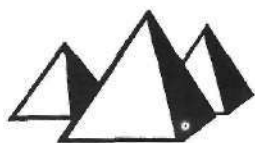
Tornem pel torrent de les Fraus de l'Otzet, on constatem la presència de més balmes sota la propietat del Ros-

sinyol, a la nostra dreta en la direcció en què caminem, i algunes en la part oposada que recull les aigües que baixen del serrat de l'Otzetó. Acabem accedint a la carretera grimpant de marge en marge: sort que el cor és jove, oi, Joan?

Tenim temps d'arribar-nos a Granera i recollir novament algunes imatges que en la nostra darrera visita quedaven cobertes per l'espessa boira, per la vacarissana, que, seguint el curs del Llobregat i després el del riu Calders, estén un mantell blanc i humit que amaga amorosament les moltes mancances d'aquestes terres altes.

Per tancar la crònica d'aquesta sortida matinal, un missatge per al notari gràfic del Moianès, el bon Feliu Ahahos i Masllovet: ja pots penjar a la Galeria Fotogràfica el Rossinyol!

Antonio MORA VERGÉS
(Castellar del Vallès)

**LA MUNTANYA
DEL MARBRE S.C.P.**

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - **MOIÀ**

Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58

Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

**MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE**

Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

CAMINADES PEL MOIANÈS

Continuant el cicle de caminades curtes per diferents llocs del Moianès, que organitza Rivendel, el dia 10 de juny es va fer la vint-i-quatre caminada. A dos quarts de vuit del matí vam sortir de la plaça de Catalunya, o dels ànecs, per anar cap a Sant Quirze Safaja la colla de caminaires, uns seixanta, que ens vam retrobar a l'aparcament que hi ha al costat de la carretera de Sant Feliu de Codines - Centelles, al davant de la fonda Safaja. D'allà vam anar cap a la pujada Màrius Torres, nom d'un poeta que va residir a Puig d'Olena durant un quant temps i a qui el poble de Sant Quirze va dedicar aquest camí-pujada adornant-lo amb diferents fragments de les seves poesies.

Per la pujada vam anar a sortir al carrer Major i, passant per davant l'església parroquial, agafàrem un camí

ample, solei i costerut en direcció a la serra de Barnils, que ens faria passar pel costat de Can Riera, casa enrunada i coberta de vegetació, i després pel costat de la masia anomenada la Corona, la qual ha estat restaurada i té molt bona vista sobre la vall del Tenes. Sempre pujant, tot i que ara ja no massa i passant entremig de camps de conreu, vam arribar a l'envista dels masos Serratacò i Serracarbassa, que vam deixar a la nostra dreta. Aquestes cases també es veuen cuidades i amb vida pagesa; però, com que el camí ha estat desviat, no hi vam poder passar pel davant. Es pot dir que ja gairebé érem al cim més alt de l'excursió, que va ser a la capella del Roser de Barnils, la qual no poguérem visitar per un recel extraordinari que hi ha per part de la propietat a ensenyar-la. En aquell lloc vàrem esmorzar per refer

La capella de Barnils, amb el xup a baix, en primer terme, cap a la dreta

les forces i alhora poder contemplar les magnífiques vistes de tot el seu entorn, destacant el castell de la Popa, que teníem ben a prop segons la vista i ben lluny del camí que seguíem.

Al davant de la capella vam poder veure un *xup*, que en diem nosaltres, o *aljub* segons el diccionari, construcció que antigament per les nostres contrades servia per a guardar glans i moltes vegades com a dipòsit d'aigua. Està molt ben conservat; esperem que continuï així per molts anys, ja que és un tros del patrimoni i una mostra de la manera de viure antiga que tenim per aquestes terres.

La casa de Barnils també està ben conservada i restaurada. Actualment, però, com moltes cases de pagès, no té masovers sinó un cuidant i la lloguen com a casa de turisme rural. El lloc és molt bonic i amb unes vistes magnífiques.

Després d'esmorzar ens varen explicar una llegenda i tot seguit vam continuar el camí. La intenció era anar a veure la petita fageda de Barnils, però ens vam confondre de camí i anàrem a sortir al collet del Marçó, pel qual ja teníem intenció de passar i que ens oferí una espectacular vista de la vall del Tenes. Veient la gran extensió, prosseguírem endavant i, tot carenejant i després baixant, poguérem veure l'antic sanatori de Puig d'Olena, per a seguir baixant pel costat del torrent de la Rovíreta, passar pel costat del mas d'aquest mateix nom i, baixant baixant, anar a sortir a la carretera de Sant Feliu - Centelles, a Sant Quirze, al costat de la pagesia del Cerdà. Llavors vam fer camí pel costat de la carretera per arribar a l'aparcament des del qual havíem sortit, on vam acomiadar els caminaires fins a la pròxima excursió, a veure per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

LES MILLORS SOLUCIONS
PER A LA VOSTRA CUINA

MOIÀ CUINES
Creació Disseny

CUINES PLENES DE VIDA,
AMB LES TENDÈNCIES MÉS
ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Ctra. de Vic, 4
08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

HOSPITAL-RESIDÈNCIA

El diumenge dia 22 de juliol es va celebrar la Festa de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià i diada de portes obertes.

La jornada va començar, a les onze del matí, amb la celebració eucarística, oficiada pel senyor rector de la parròquia, Mn. Francesc X. Arumí, a la sala polivalent. Tot seguit es va inaugurar una exposició de reconeixement a tots els residents norantins, amb les fotografies de tots ells (en nombre de disset) i, a més, uns quadres que el pintor Joan Abancó ha cedit a la casa, un llibre del memorialista Florenci Colet i un altre de l'escriptora Liduvina Daví. La junta directiva agraeix a rAbancó el generós regal, felicita en Colet i recorda amb afecte la Liduvina (que posteriorment ha mort).

A les sis de la tarda, al pati de la casa, es va aplegar molta gent per als actes programats: tradicional rifa de pernills, coques i fuets, actuació dels Cantaires

de l'Esplai de Moià, que interpretaren una selecció d'havaneres, i exhibició de danses *country* (aspecte, aquest darrer, que es pot veure en la fotografia adjunta, tirada per Carles Illa). També es repartí rom cremat. La junta dóna les gràcies a tots els col·laboradors.

Per altra banda, amb motiu del setanta-cinquè aniversari de la inauguració de l'oficina de la Caixa de Pensions a Moià, el seu director, Carles Rius, va lliurar, de part de l'Obra Social de la Caixa, a Agustí Grau, president de la junta de l'Hospital-Residència, una subvenció de 12.000 euros destinada a la remodelació de les finestres del centre. Agraïm el gest.

En un altre ordre de coses, l'Hospital-Residència ha establert un servei de «sala de vetlles» per a difunts, a disposició de les famílies que ho desitgin. Només cal adreçar-se als responsables de la casa.

FESTES D'ESTIU

irarem de fer en unes quantes pàgines la ressenya succinta, per ordre cronològic, de les activitats desenrotllades a Moià en el pic de l'estiu, activitats que engloben principalment el Festival de Música i la festa major.

Juliol

Àmpliament anunciat per un detallat programa de mà, per un suplement especial del diari manresà «Regió 7» i per altres mitjans, va desenrotllar-se el XXV Festival Internacional de Música Francesc Vihas, «el Festival de la Catalunya Central».

El concert inaugural tingué lloc el divendres dia 13 de juliol a les deu del vespre als jardins de Can Vihas. Hi actuà al tenor Josep Bros, acompanyat al piano per Marco Evangelisti, i tingué el caràcter de recital benèfic a favor de la Fundació Moià Baus-Toll. S'hi interpretaren cançons i àries de Tosti, Donizetti,

Mercadante, Massenet, Cilea, Toldrà, Moreno Torroba, Soutullo i Vert, Guerrero i Vives. El temps, incert, restà públic a aquest concert inaugural, de manera que hi assistí poc més d'un centenar de persones. Simultàniament tenia lloc a l'Ateneu una sessió de cinefòrum, amb el tema «Existeixen els ovnis?», a càrrec de Josep M. Arjona.

Del 16 al 21 de juliol es va realitzar la Setmana Jove, una iniciativa dels Serveis Socials de l'ajuntament de Moià, amb una sèrie de tallers (de *capoeira*, d'iniciació a l'aviació, de trapezi fix) i espectacles (de trapezi, de malabars de foc, concert i sopar jove al parc).

El segon concert del Festival Vihas tingué lloc el dissabte dia 21 del mateix mes a les deu del vespre, no als jardins de Can Vihas com s'havia programat sinó, per raó del mal temps, a l'església parroquial. Hi actuaren la soprano catalana Tina Gorina (guanyadora del premi

Un aspecte de la Trobada de Gegants des de la Baixada del Mestre

del Concurs Internacional de Cant Francesc Vinas ofert per l'Ajuntament de Moià) i el pianista búlgar (marit de la soprano) Stanislav Angelov, que desgranaren un programa titulat «Invitació al viatge», amb cançons de Catalunya, Espanya, Brasil, Rússia, Itàlia, Alemanya, França, Anglaterra i els Estats Units d'Amèrica. El concert fou presentat per unes cent trenta persones.

El tercer concert tingué lloc el diumenge dia 22 de juliol a les set de la tarda als jardins de Can Vinas, sota el títol «El poble de vent i de fusta» i amb el caire de «concert familiar». Produït pel grup L'Auditori, hi actuaren sis instrumentistes, dirigits per Albert Gumí.

Novament interrompem el tema musical per deixar constància de la Trobada de Gegants del dissabte dia 28 de juliol, amb sortida de la plaça Major a dos quarts de vuit i la participació de gegants d'Artés, Juneda, l'Estany, Gironella, Navarces, Vallgorguina, Molins de Rei, Castellterçol, Vilassar de Dalt, Sta. Perpètua de Mogoda, St. Feliu de Llobregat i St. Joan de Vilatorrada, a més, lògicament, dels amfitrions de Moià.

El quart concert del Festival Vinas tingué lloc el mateix dissabte dia 28 de juliol a les deu del vespre a l'Auditori de Sant Josep. Hi actuaren la Coral de Moià i la Capella Gregoriana dels Dolors de Vic.

El diumenge dia 29 de juliol se celebrà la festa del beat moianès Francesc Xavier Ponsa, amb cant dels goigs i veneració de la relíquia al final de les misses de la parròquia.

Principis d'agost

Amb el mes d'agost comencen els actes anunciats dins el programa oficial de la festa major de Moià. El primer es refereix al concert de jazz tingut el divendres dia 3 d'agost a les onze del vespre a l'Ateneu, a càrrec de Multijazz Quintet i sota el lema «Temàtica Lou» (alusiva a l'organista Lou Bennett).

El dissabte dia 4 d'agost, a les onze del matí, a la plaça del Colom s'inicià el «Fes moto», organitzat pel Moto Club Moianès. A les set de la tarda, a l'Ateneu, projecció del documental «24 Hores de Moià 2006», també a càrrec del Moto Club. A les deu del vespre, al parc municipal, cantada d'havaneres a càrrec del grup L'Empordanet, acte organitzat pels geganters de Moià.

El diumenge dia 5 del mateix mes, a dos quarts de cinc de la tarda, al parc, Vuitè Aplec de la Sardana Vila de Moià, amb les cobles Lluïsos de Taradell, Sant Jordi - Ciutat de Barcelona i, encara, Ciutat de Cornellà, aplec organitzat per la secció Sardanies del Casal de Moià. A les deu del vespre, a l'església parroquial, cinquè acte del Festival Vihas, amb l'actuació de Pep Bou, fent bombolles de sabó, i el pianista Jordi Masó, tocant música de Blacafort, Mompou, Debussy, etc. L'espectacle, titulat «Clar de llunes», va omplir el temple de gom a gom (vingué molta gent de fora de Moià) i tingué moments espectaculars; ara bé, sigui per l'alta temperatura o pels mosquits, en bastants moments de la segona part les bombolles no arribaren a formar-se. A més, gran part del públic no veia bé l'escenari i hagué de canviar de lloc o estar-se dempeus.

Vigílies de la festa major

El dissabte dia 11 d'agost a la tarda i l'endemà diumenge tingueren lloc el Concurs de Pintura Ràpida i el Concurs de Dibuix Infantil Ràpid, organitzats pel Cercle Artístic. També, els mateixos dissabte i diumenge, es féu el Campionat de Frontenis.

El diumenge dia 12 del mateix mes, a les vuit del matí, va sortir de la plaça de Sant Sebastià la XXVII Caminada Popular pel Moianès, organitzada pel GEMI. Amb un recorregut de 15 km i una durada aproximada de 4 hores, recorregué un sector del cantó nord-est de la vila i acabà davant de Can Casanova. També,

durant tot el matí, es desenvolupà la Festa de la Bandereta de la Creu Roja. Per altra banda, a partir de dos quarts de nou del matí es disputà al Club de Golf de Moià el Trofeu Vila de Moià, modalitat *scramble*, i, a partir de les deu, al parc municipal, el IV Torneig Joan Codina d'Escacs (partides ràpides). A les sis de la tarda, a la plaça Major, hi hagué un espectacle infantil, a càrrec del Màgic Marc, i a les set, a la plaça de Sant Sebastià, audició de sardanes, amb la Cobla Principal de Berga. I encara, a les vuit, des del balcó de la casa de la vila, fou pronunciat el pregó de la festa major, a càrrec de la Llar dels Avets, juntament amb la proclamació del resultat del concurs Ecoarbre.

Paràgraf a part mereix el sisè concert del Festival Viriàs, tingut a l'església parroquial (no al parc, com era programat, per culpa del mal temps) el mateix diumenge a les deu del vespre, a càrrec de la Budapest Chamber Orchestra, la violinista canària Eva León i el pianista català Daniel Ligorio. El concert tenia el

caràcter d'homenatge a Haydn amb motiu del 275è aniversari del seu naixement (1732-1809), però el programa, a causa del canvi d'escenari, sofrí modificacions. El temple s'omplí més de la meitat (unes 250 persones). El concert tingué una gran qualitat (com remarquen les crítiques de la premsa, com una de Jordi Maluquer dins «El Punt» del 14 d'agost i una de Montserrat Rius dins «El 9 Nou» del 17 d'agost) i el públic en sortí molt complagut.

El dilluns dia 13 d'agost, a les sis de la tarda, tingué lloc a la plaça Major un espectacle infantil, a càrrec de Tunquette i Dururú. A les set, a l'Ateneu, sessió de cinefòrum, amb la pel·lícula *Vida després de la vida*. A les deu del vespre, pels carrers de la vila, correfoc.

El dimarts dia 14 del mateix mes, vigília de la festa major, a la una del migdia es va fer l'engegada de coets i el repic de campanes tradicional, anunciant la festa. A les cinc de la tarda, a la zona del Saiol, «futfanga», organitzat pel CE Moià. A dos quarts de vuit, al

Fent cua per a inscriure's a la caminada

Final de la caminada, davant el museu

camp de futbol, partit de festa major, amb el CE Moià (2a territorial) i el CE Manresa (tercera divisió). A dos quarts de vuit, cercavila de gegants, grallers i pollo. A dos quarts d'onze, al parc municipal, *El musical*, espectacle realitzat per un centenar de moianesos que va fer les delícies de les dues mil persones assistents. Als dos costats de l'escenari, pantalles gegants n'oferien les imat-

ges per facilitar la visió de les escenificacions de disset temes famosos de pel·lícules musicals. La direcció i coordinació anaren a càrrec d'Helena Aliberch, Gemma Andrés i Xavier Ferrer, amb el suport de Rafael Manzanera i Quim Pujadas. Per altra banda, a les dotze de la nit, sota la vela del Saiol hi hagué un «Concert jove», amb Antònia Font i La Matumba.

Un moment del *Musical*

Els tres dies de la festa major

Arribem al dimecres dia 15 d'agost, solemnitat de l'Assumpció de Maria i festa major de Moià, en què, a dos quarts d'onze del matí, al parc municipal, es va oferir una xocolatada, combinada amb un concurs de pastissos infantils i animació per a la mainada, a càrrec de Rataplam. A les dotze del migdia, a l'església parroquial, missa solemne, cantada per la Coral de Moià. A dos quarts d'una, cercavila de gegants, grallers, bastoners i pollo.

A les set de la tarda, a la plaça Major, concert de festa major amb l'Orquestra Maravella. Simultàniament, sota la vela del Saiol, ball de confeti infantil. A les onze del vespre, novament a la plaça Major, ball amb l'esmentada orquestra. Mitja hora més tard, sota la vela, «Nit de DJ'S».

El dia de la tornaboda, o sigui el dijous dia 16 d'agost, a les sis de la tarda tingué lloc a la plaça Major la ballada de les danses tradicionals moianeses, pel grup

de dansaires de la vila. Acompanyant-hi el bon temps, hi assistí nombrós públic, que aplaudí totes les danses: ball del Ciri, garrofins, ball de gitanes, ball de nans, contrapès curt, vals-jota i ball de veguers. A dos quarts de vuit, al parc, sardanes per la Cobla Sabadell. A dos quarts de deu, «Sopar jove» organitzat per l'Ateneu. A les onze del vespre, a la plaça Major, «Espectacle celta», a càrrec de la banda Stompers i del cos de ballarins Cèltic Caos. A tres quarts de dotze de la nit, des del balcó de l'ajuntament, «Pregó jove» i, tot seguit, pels carrers de la vila, passada de la xaranga Los Labradores. I encara, a tres quarts d'una, sota la vela del Saiol, «Nit alternativa», amb l'actuació dels moianesos Herois de la Catalunya Interior i del duet manresà Rapapolvo.

El divendres dia 17 d'agost començà, a les deu del matí i al temple parroquial, amb una missa concelebrada d'home-natge a la vellesa, missa cantada per la Coral de Moià. A continuació, al parc,

Un moment de l'actuació de l'Orquestra Maravella

Aspecte del vermut-concert

vermut-concert, amb el pianista Alfred Robert, simultaniejant-ho amb el Concurs de Dibuix Infantil Miquel Lerín, organitzat pel Cercle Artístic.

A les sis de la tarda del mateix dia, a la casa de la vila, rebuda del president d'enguany de la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa, que havia de ser el Sr. Antoni Nadal i Segura, meteoròleg de Televisió de Catalunya, el qual, però, havent esdevingut pare aquell mateix dia, no pogué venir i fou substituït per un altre meteoròleg de Televisió de Catalunya, el Sr. Eloi Cordoní i Montoya. També acudiren a les cases consistorials els guanyadors del concurs Ecoarbre, representants de les entitats moianeses i, naturalment, les autoritats. Tots plegats, precedits pels gegants i la Cobla Sabadell, es desplaçaren al passeig dels Cirerers (zona de l'antic revolt de Cal Teixidor, a la carretera de Manresa) per fer-hi una plantada de cirerers. A les set, a l'esplanada del parc municipal adjacent al monument de Francesc Vihas, es desgranà la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa, amb el següent ordre:

—Interpretació del *Cant de la senyera* per la cobla Sabadell.

—Presentació, a càrrec de Ramon Tarter, que indicà que era el cent dos aniversari de la primera Festa de l'Arbre Fruiter i el cent tres aniversari de la fundació de la Lliga de Defensa de l'Arbre •Fruiter,

—Intervenció de Maria Àngels Morera, regidora municipal de Cultura, en nom del Patronat de la Lliga, instant al respecte a la natura.

—Actuació de la cobla Sabadell, amb les sardanes «Peralada», de Josep Serra i Bonal, i «Sabadell», de Joaquim Serra i Corominas. Aquesta actuació i les dues següents representaven el setè concert del Festival Vihas.

—Discurs de Montserrat Clapers i Aibar, presidenta del grup ecologista El Fanal, amb motiu del vintè aniversari de la constitució d'aquest grup moianès.

—Homenatge a la vellesa, representada pel matrimoni format per Lluís Graners i Jovita Murias.

—Lliurament del Premi Francesc Vihas al Civisme a l'Agrupament Escolta Mn. Amadeu Oller, amb motiu del cin-

quantenari d'aquesta entitat moianesa d'educació infantil i juvenil en el lleure.

—Homenatge a la Penya Blanc-i-blava, amb motiu del seu vint-i-cinquè aniversari.

—Homenatge als Geganters de Moià, amb motiu del seu vint-i-cinquè aniversari.

—Nova actuació de la cobla Sabadell, amb les sardanes «Collserola» i «Nos-tàlgia», d'Agustí Borgunyó i Garriga.

—Presentació del llibre *Moià, 1947-2006*, subtítulat «*La Tosca*», *seixanta anys de vida moianesa*, del qual és autor Jaume Clara i Arisa. La presentació la féu Josep Ruaix i Vinyet, actual director de LA TOSCA.

—Veredictes del Concurs Lerín i repartiment de premis.

—Veredictes del certamen literari (enguany dedicat a proses sobre el tema «L'aigua») i repartiment de premis. En la categoria d'adults, el premi fou per a «El flat de l'aigua», de Josep Fàbrega i Selva. En la categoria juvenil, el premi fou per a «La importància de l'aigua», de Mònica Armadans i Mas. En la categoria

infantil, el premi fou repartit *ex aequo* per a sengles escrits d'Isabel Cirera i de Berta Fontanet.

—Repartiment dels Premis Ecoarbre als nens i nenes Gemma Munts, Alba Ferrer, Maria Alba Coma, Eloi Mauri, Mar Picazos, Rosi Roldàn, Judit Forcada, Clàudia Soler i Mireia Gaja.

—Nova intervenció de la cobla Sabadell, amb les sardanes «Girona», de Ricard Viladesau, i «Juny», de Juli Garreta.

—Parlament del president de la festa, Sr. Eloi Cordoní, que agrai la deferència de poder ser a Moià «celebrant aquesta diada que honora el poble i els seus habitants, que vetllen per l'estima a la natura».

—Interpretació de l'Himne de l'Arbre Fruiter, a càrrec de la Coral de Moià, dirigida per Ferran Miró i amb solo del tenor Francesc Sentias.

Acabada la vetllada, la comitiva s'adreça a l'Esplai, on tingué lloc un pisco-labis, mentre a fora es ballaven sardanes.

Presidència de la Festa de l'Arbre Fruiter i Homenatge a la Vellesa

La cobla Sabadell tocant música sardanística

El tercer dia de la festa major comptà encara amb tres actes més: a les onze del vespre, a la plaça Major, ball final de festa major, amb el grup Almas Ge-

melas; a les dotze de la nit, a la vela del Saiol, «Nit golfa», amb La Loca Histèria i K-Melot; a la matinada, espaguetada popular a la costa de la Creu.

La Coral de Moià cantant l'Himne de l'Arbre Fruiter

Finals d'agost

El dissabte dia 18 d'agost a les deu del vespre va tenir lloc a l'església parroquial el vuitè concert del Festival Vinas, amb el contratenor basc Carlos Mena i el grup andalús Mensa Harmònica, format per cinc instrumentistes. El recital era dedicat a Domenico Scarlatti amb motiu del dos-cents cinquante aniversari de la seva mort (Nàpols, 1685 - Madrid, 1757), va omplir mitja església i meresqué excel·lents crítiques (com ara la de Jaume Radigales dins «La Vanguardia» del 20 d'agost).

Simultàniament es feia al parc un sopar de germanor de cloenda de la festa major organitzat per la comissió de festes. Aquesta hi posava el pica-pica i les begudes i els comensals havien de portar-se la carmanyola.

Els dies 20-24 del mateix mes a dos quarts de cinc de la tarda es desenvolupà al parc el XXII Torneig de Petanca de la Festa Major.

Per al dissabte dia 25 d'agost hi havia prevista la «Baixada d'andròmines», però s'hagué de suspendre per manca d'inscrits. A les sis de la tarda, festa de fi de curs del curset de tenis.

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

nosaltres anem matant el temps, però ell, sense fer-ne més ni més, ens enterra.

Quan comença a fer-se clar, és un dels moments més sublims del dia.

N'hi ha que fan els llibres i els escrits massa llargs i enrevessats, perquè no els ha vagat de fer-los més curts i entenedors.

Déu ha creat el temps i nosaltres hem inventat les presses.

Enyorar el temps passat és com arrencar a córrer darrere el vent.

Quan diem que el temps passat fou millor, despotriquem i desconfiem del futur sense conèixer-lo.

El temps és l'escombriaire de les il·lusions.

Matar el temps és ferir l'eternitat.

Si toleréssim als altres el que ens tolem a nosaltres mateixos, la vida seria intolerable.

Déu procura l'aliment als ocells, però no els el porta al niu. Se l'han d'anar a buscar.

Els genis comencen les grans obres, però només el treball dels anònims les acaba.

Les llàgrimes són la sang de l'ànima.

Plorant es diuen coses que és impossible dir parlant.

Als criminals, si guanyen els anomenen vencedors. Als vençuts, per més raó que tinguin, els diuen insurrectes.

Els blocs de pedra s'enfonsen sempre; només els taps de suro floten.

Als bons caçadors no els jutgem per l'escopeta que tenen ni pels cartutxos que fan servir, sinó per la punteria.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», octubre 2005)

JOAN SERRACARBASA I CALM, FUSTER PER VOCACIÓ

nys enrere, entre una bona part del jovent ja hi havia una inclinació natural a exercir una professió, un art. Aquest és el cas del nostre entrevistat, que, tal com se sol dir, això ja ho portava de petit.

— *Aquesta feina m'ha agradat sempre. Abans de posar-me a treballar, quan era molt jove net, a casa meva ja hi tenia un raconet, amb quatre eines, que ja deia que era la fusteria. Quan vaig haver de posar-me a treballar, em va venir bastant al darrere el lampista Ordeix per a anar-li a fer d'aprenent; i no hi vaig voler anar, perquè jo el que volia era fer de fuster. Llavors, en comptes d'anar-hi jo, hi va anar el Josep Roca de la Pineda i jo me'n vaig anar a fer d'aprenent de fuster a cal Graners.*

— A quina edat vas començar a treballar i quina ha estat la teva trajectòria professional?

— *A tretze anys vaig fer tot l'aprenentatge a cal Graners. El qui va ser el meu mestre, el qui em va ensenyar més coses, va ser l'Eugeni Roca; ell era l'operari i jo l'aprenent. També vaig aprendre de l'avi Graners, i del Josep Graners, que llavors encara era solter. Recordo que jo vaig fregar totes les motlures dels mobles de quan es va casar. Com que jo era l'aprenent, em tocava fregar amb paper de vidre, i vaig agafar pràctica fregant. Llavors, a compte del Graners, vaig anar un any a Castellterçol a ajudar el Lluís Plans, i em van posar a col·locar amb ell. El seu pare era al taller i nosaltres dos a l'obra. Com que jo els anava a ajudar, em tocava la feina més dura, que era la garlopa, i em passava el dia fent-la anar. Pensa que és una feina pesada, arribava al vespre ben tou.*

Tornant del servei militar, a vint-i-quatre anys, vaio oleaar de cal Graners i

J. Serracarbasa i Calm

me'n vaig anar amb el Jaume Clara a fer mobles; vaig estar fent mobles durant sis anys. Llavors me'n vaig anar amb el Joaquim Portet, que tenia el taller allà a costat del Toll, i feia xalets de fusta. Jo en vaig fer tres: un aquí a Moià, que és al carrer del Pol (al davant de la casa del Lluís Serra), un altre d'idèntic a Taradell i un altre a Torelló. Aquests xalets són tots de fusta: el terra, els envans, les parets, etc. És el clàssic xalet que es fa a l'alta muntanya i és molt més calent que una casa de pedra. A Suïssa n'és ple. Llavors vaig plegar i va ser quan em vaig posar a fer col·locació de fusteria. L'any 1975 em vaig plantar pel meu compte, com a autònom, i ja de col·locador; i col·locava per tota la comarca: per a fusters de Sant Feliu de Codines, de Castellterçol, d'aquí Moià, de Calders i d'Artés. Havia arribat a col·locar per a dotze fusters.

— Abans quines eines feieu servir?

— *El ribot, la garlopa, els enforma-*

dors, el xerrac... el martell i les estenalles i poca cosa més.

— La garlopa és per a rebaixar, oi?

— Per a rebaixar les portes i adreçar-ies; és aquell ribot gros que fa cinquanta o seixanta centímetres de llarg i es fa anar amb totes dues mans. Costa, perquè per a tallar has d'empènyer, i la fusta et frena.

— Ens comentaves que més tard canviés i vas a fer d'ebenista amb el Clara del carrer de la Tosca, oi?

— Sí, tot i que l'ebenisteria és més polida que la fusteria, són coses més delicades; la fusteria, en canvi, és més basta. Però, és clar, per a fer d'ebenista has de ser fuster, perquè la majoria de coses coincideixen. En l'ebenisteria s'han de tenir molt en compte els acabats, has de treballar més amb la xapa; fusteria i ebenisteria són dues feines que, tot i estar relacionades, són una mica diferents.

Durant tots aquests anys en Joan Serracarbasa ha estat envoltat de fusta, i l'ha treballada. Ha serrat, ha obrat, ha regruixat, ha fet galzes, ha fet posts, ha fet monjos i mainells, plafons, motllures, bucs, metxes... ha fregat, ha encolat, ha, polit...

— És una feina sacrificada, la vostra?

— Sí, bastant, perquè això de fer anar el ribot i la garlopa és força pesat. N'hi ha que no hi donen importància, però són eines que, si les fas anar unes quantes hores, ja t'ho trobes. També és delicada, perquè a un paleta, per exemple, no li ve d'un centímetre, però el fuster o ebenista ha d'anar al mil·límetre i a vegades, com aquell qui diu, a la dècima, perquè la xapa fa dècimes de mil·límetre. Ha de precisar molt més que no pas segons quins operaris.

— Ara que dius dels paletes, treballen força plegats amb vosaltres, oi?

— Sí, ens necessitem mútuament, perquè el paleta per a fer una casa, per exemple, necessita els bastiments, tot i que ara ja ha canviat, perquè ja es com-

pra molt pre-fabricat. Abans ens ho fèiem tot: començàvem fent els bastiments, fèiem les portes, les finestres i les posàvem, i ara, en canvi, gairebé ja ho compren tot fet. Actualment tot funciona a base de col·locadors; has de ser operari per a poder fer bé tots els acabats.

— Què és el més reconfortant de la vostra feina?

— Quan veus una feina acabada. Fas una finestra, una porta o un moble i quan els veus acabats i posats, si l'ofici t'agrada, t'omple. Quan veus que t'ha quedat bé, reconforta.

— Què t'agradava més: treballar al taller o anar a l'obra, a les cases?

— M'agradava més anar a l'obra, perquè així veies els acabats, veies com quedava. Jo me n'anava a una casa, el fuster em portava tot el material i allà ho acabava tot: posava les portes, les finestres, els armaris, el parquet a terra, els sostres de fusta, les baranes de les escales, el sòcol, etc. Jo vaig tenir la sort que, quan m'hi vaig posar, per aquí aquests voltants no n'hi havia, de col·locadors; sols hi havia els clàssics fusters de sempre. Jo els anava molt bé, ja que, com que ells tenien feina al taller, la feien, ho preparaven tot, ho portaven a l'obra i ja no se n'havien de preocupar més, perquè jo ja els acabava la casa. A Moià havia treballat per al Pladevall, per al Sert-Pladevall, per al Graners i per al Guiteras; i a fora, per al Plans de Castellterçol, per a l'Antoni Parés de Sant Feliu de Codines, per al Rafart de Calders, per a l'Alsina d'Artés i per al Rodoreda d'Oló.

— És millor treballar a Moià o a fora?

— M'agradava més treballar a fora, perquè canviaves d'ambient i trencaves amb la rutina d'estar sempre al mateix lloc; no se't feia tan pesat.

— I si haves d'anar a treballar a Barcelona?

— A Barcelona m'empipava d'anar-hi pel trànsit, però hi havia anat. També

L'entrevistat, al taller de cal Graners, fent d'aprenent amb l'oficial Eugeni Roca (any 1952)

havia treballat a Llivia, a Puigcerdà, i fins i tot vaig anar a muntar una torre a Eivissa. També a Vic, Manresa i, per aquí, a tot arreu.

— Com que encara vas ensopegar el «boom» de la immobiliària, no et devia pas faltar feina, oi?

— No, de feina no me'n va faltar mai; al contrari, fins i tot en tenia massa, perquè, és clar, estava treballant per a un fuster i un altre em demanava una altra cosa per a la setmana següent, que li corria molta pressa. La meua feina era precisament això: quan els fusters no donaven l'abast, la solució era el col·locador.

— Feies córrer més d'una feina alhora?

— No, sempre mirava de començar-ne una i acabar-la. El més empipador és començar una feina, plegar, deixar-la a mig fer i començar-ne una altra. Per què? Doncs perquè perds molta estona preparant les eines... Jo en tenia un pilot, fins i tot em vaig arribar a fer un banc de fuster desmuntable que el portava amb un

Seat 127; el vaig fer desmuntable per poder portar-lo amb aquell cotxe. L'ideal era començar una obra i acabar-la. Quan n'acabaves una, en començaves una altra. Un fuster necessita força eines, i ara màquines, i cada dia en van sortint de més sofisticades i especialitzades per a una cosa determinada. Jo, per a anar a col·locar, havia arribat a tenir vint-i-dues màquines manuals: taladres, ribots elèctrics, màquines per a posar frontisses... Necessitaves el mateix per a posar una porta que per a posar-ne cent. Quan anaves a una casa per fer una obra, perdies dues o tres hores abans no t'havies instal·lat i, quan plegaves, igual. Per això l'ideal era començar una feina i acabar-la.

— Què aconsellaries a un noi jove que vulgui fer de fuster?

— Bé, l'ofici de fuster... és un ofici que no és pagat, que no és agraït. Un paleta fa una paret i es veu, i sembla que ha fet qui sap què; en canvi, un fuster, et poses a fer una porta i et trobes que hi ha molta estona i moltes hores entretingudes que no es veuen. No és una feina apreciada. Encara el que es veia més era el que feia jo, perquè em posava a col·locar portes i veies una mica el canvi. Un aprenent, avui dia, fins al cap de dos o tres anys pràcticament no pot fer res. Avui el jovent, quan es posen a treballar, volen cobrar un bon jornal i aquesta feina no és rendible, perquè un aprenent, a part de collir encenalls, netejar el taller i fer quatre encàrrecs, no el pots pas posar de seguida a treballar amb una màquina. Si li arriba a agradar i n'aprèn, quan en sap, se'n va amb aquell altre que li pot donar més calés perquè no l'ha hagut d'ensenyar i... no hi ha més remei. Ara tot és a base de fàbriques grans que fan les portes i finestres i tota la fusteria en general, i colles de col·locadors que ho col·loquen. Però de fusters i artesans com abans, no n'hi ha. Els vells ens anem jubilant i de nous no en pugen.

— S'acostuma a complir la normativa per a evitar accidents laborals?

— Ara sí, però fins fa pocs anys no, perquè treballàvem amb unes màquines que no eren protegides i era bastant arriscat. A tots els fusters, o a pràcticament tots, ens falten trossos de dits, perquè hem de treballar contínuament arran de màquines i ganivetes que tallen.

En Joan m'ensenya les mans.

— A mi em falta un tros de dit i els altres, poc o molt, els tinc tots marcats. Com que, quan hi vas agafant la pràctica, ho fas per rutina, sempre hi ha un dia que tens una petita fallada i... claci Ja hi ets! Ara les màquines estan més protegides, perquè exigeixen que hi hagi proteccions i no hi ha tant risc. Tot i això, pensa que treballem amb unes màquines que tallen molt.

— Oi que també has fet moltes baranes de fusta?

— Aquí a Moià jo les feia pràcticament totes, i per a tots els fusters. Jo calculo que en dec haver fetes unes vuitanta o noranta. N'hi havia de tornejades, sense tornejar... Els barrots ja me'ls portaven tornejats i jo tallava, muntava, encolava, etc Vaig fer la barana de l'escala de la casa senyoria! del Castell de l'Estany, les d'algunes cases de Caldes de Montbui, de Castellterçol, de Sant Fruitós, de Barcelona. Fer baranes era una de les feines que m'agradaven, perquè, un cop acabada, la veies maca i...

— La fusta, millor a dins que a fora, oi?

— Sí, sí, la fusta a fora és molt delicada. S'ha de conservar molt a base de pintures, i tot i això... El clima d'aquest

país no hi ajuda gens, perquè hi ha molts canvis de fred i calor i la fusta s'esquerda, es torça, mentre que, a dins, si la conserves una mica, aguanta molt.

— Quin horari fèieu els fusters?

— Jo sempre havia fet de vuit a una i de dos quarts de tres a vuit del vespre. Això quan feia de fuster.

— I esmorzar?

— Quan feia de fuster, posava l'entrepà sobre el banc i queixalava i treballava; no havia parat mai. Ara, quan feia de col·locador, sí; parava mitja hora. De col·locador feia de vuit a una i de dos quarts de tres fins... no tenia hora de plegar; depenia de la feina que tenia. Arribava a un punt que plegava quan me'n cansava. Si em donaven pressa, hi havia dies que plegava a les nou, a les deu o a quarts d'onze; hi havia hagut algunes temporades que havia treballat dissabtes tot el dia, i fins i tot algun cop el diumenge al matí. Tot per poder complir, perquè el dilluns ja m'esperava la feina d'un altre fuster.

— Què costa més: posar un parquet o un sostre de fusta?

— Home! Potser és una mica més difícil el sostre, perquè els parquet ara ja vénen pre-fabricats i són molt perfeccionats i només cal anar-los manegant.

En Joan Serracarbasa i Calm ha fet de fuster durant cinquanta-dos anys, Déu n'hi dó! Casat amb Rosalia Guerrero Martínez, és pare de tres filles, i avi d'una néta d'onze anys.

— Actualment, què fas?

✓ LAMINES IMPERMEABILITZANTS
✓ PREPARATS ASFÀLTICS
✓ MÀSTICS I PERFILS PER A JUNTS
✓ AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

✓ ADITIS PER A MORTERS I FORMIGONS
✓ PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
✓ PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7,3 VALLDORREIX (Barcelona) ☎ 936 747 112 - Fax 935 804 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

Detall d'una escala feta per Joan Serracarbasa

— Ara ja estic jubilat. De vegades algú em porta algun «remendo» o alguna cosa de poca feina i encara ho faig.

— Explica'ns alguna anècdota.

— Una senyora de fora devia a bastantes botigues d'aquí Moià, i una botiguera li va demanar a veure si els pagava. Ella li va respondre que havia comprat loteria i que, si treia, els primers de cobrar serien ells.

Una altra anècdota divertida em va passar en una torre de Granollers: el primer dia d'anar-hi a treballar, a l'hora d'anar a dinar dic als paletes: «On tanqueu les eines?» I em van respondre: «Aquí sota mateix. Fa un any que hi treballem i no ens han tocat mai res.» Vaig pensar: «Potser sí», i vaig callar. Vaig deixar les màquines allà, vàrem anar a dinar amb tres quarts d'hora justos i, en tornant, al paleta ja li havien pres el disc i el compressor, i a mi la garlopa elèctrica. Amb tres quarts, eh? Sort que feia un any que hi treballaven i no els havien tocat mai res! Van esperar que hi anés jo!

— Això no us ho cobreix ningú?

— No; hauries de tenir una assegurança i no la solem tenir. Això rai, mira, comprant-ne una altra ho tens solucionat!

— Una fusta tova seria la d'avet?

— Sí, però per a la fusteria l'avet no és aconsellable.

— I una de dura?

— El roure, l'alzina, la noguera...

— Quines són les fustes de més bona qualitat?

— La noguera, el castanyer, el melis. Hi ha fustes de la Guinea, però, que encara són superiors. Aquí treballem aquestes fustes però no en tenim. Per exemple, el «nyangon», que és la fusta amb la qual fèiem els xalets, és una fusta que aguanta molt a l'exterior, no té vici, no s'estella... La més cara és la «teca»; com que gairebé no n'hi ha, per això és tan cara. Llavors n'hi ha una altra que es diu «hiroco» que és imitació d'aquesta, però no és ben bé igual.

— Tu, Joan, sí que deus ser de bona fusta, oi?

— Ara sí que m'has ben vist!

Joan RIERA

Sebastià Renom

Video i fotografia

Sant Josep, 17 MOIÀ

93 830 11 28

VINT ANYS DEL FANAL

p í í | dia 11 de setembre de 1987 un grup de gent preocupada pel medi /v ambient i el patrimoni cultural del Moianès va decidir fundar una nova entitat per promoure aquests valors i defensar-los. Es va triar el nom d'una planta senzilla que creix als marges de les carreteres i els camins de les nostres contrades: EL FANAL.

Han estat vint anys de feina feta per diferents persones de l'entitat i també col·laboradors externs. A tots ells volem donar les gràcies per haver ajudat a salvar bona part del medi ambient i el patrimoni cultural del Moianès. Però en aquesta celebració dels vint anys volem donar les gràcies especialment:

— A Manel Clara, la persona que ja no hi és i que va ser l'ànima creadora del nostre col·lectiu.

— Als pagesos i propietaris d'espais naturals que han conservat els magnífics paisatges del Moianès i que han col·laborat amb la nostra entitat en diversos moments.

— Als tècnics i regidors dels ajuntaments amb qui hem col·laborat.

— A les associacions i entitats dels municipis del Moianès amb qui sovint hem organitzat activitats conjuntes.

— A la gent dels pobles del Moianès que ha col·laborat amb nosaltres de diferents maneres: donant-nos informació de zones a protegir, denunciant activitats que malmetien el seu medi ambient més proper, deixant-nos material per a les exposicions, etc.

— Als socis del Fanal: sense ells res no hauria estat possible.

En aquests vint anys els pobles del Moianès han canviat bastant; però encara es conserven molts espais naturals, molts paisatges i molt patrimoni cultural. Tot això ho tenim aquí, molt a prop nos-

tre... I hem de continuar treballant per conservar-ho.

Junts ho aconseguirem!

LLISTA D'ACTIVITATS REALITZADES

Projectes que afectaven el medi ambient del Moianès i que hem aconseguit aturar:

— circuit de motos al paratge de la Falcia, a Puigsobirà, a Moià (any 1987);

— abocador de residus de l'Estany a Puigmartre (any 1988);

— Eix Transversal (C-25), traçat entre Moià i Castellterçol, passant pel PEIN de la vall de Marià (anys 1989-1992);

— projecte d'urbanització entre la masia de la Franquesa i la font de la Falcia, a Moià (any 1989);

— projecte d'urbanització i zona esportiva als terrenys que ocupava l'antic estany de l'Estany (1992);

— projectes d'ampliació de la urbanització del Puigsagordi, entre Collsuspina i Centelles (anys 1992-2005);

— pedrera a la zona de les Quingles, a Calders (any 1997);

— projecte d'una enorme granja de porcs a Calders, entre la gasolinera i l'Urbisol (any 1998);

— urbanització de la zona de Puigmartre, a l'Estany (any 1998);

— pedrera il·legal a la zona de Puigsobirà, a Moià (2002);

— urbanització a Moià, entre la Caseta Alta i la Monjoia (any 2002);

— projecte d'una gran pedrera de 40 hectàrees, a Collsuspina (anys 2004 i 2005);

— projecte de camp de golf i urbanització de luxe a Santa Maria d'Oló (anys 2005 i 2006);

— autovia de sis carrils entre Sant Feliu de Codines i Centelles, passant

pels cingles de Bertí (anys 2005 i 2006);

— tancament del circuit de motos il·legal del Canadell, a Calders (anys 2006 i 2007).

Proteccions d'espais naturals del Moianès aconseguides:

— ampliacions dels espais protegits per la Generalitat de Catalunya dins el Pla d'Espais d'Interès Natural del Moianès (any 1992);

— inclusió d'espais naturals de dos municipis del Moianès (Granera i Monistrol de Calders) dins el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt;

— pla especial de protecció de la zona humida que formava l'antic estany de l'Estany i inclusió dins el catàleg de zones humides de Catalunya;

— pla especial de protecció del paratge natural de les Quingles, la roureda de les Tàpies i la font de les Tàpies, a Calders;

— col·laboració amb diversos ajuntaments del Moianès per a protegir espais

naturals del seu municipi (Castellcir, Castelltretol, Moià, Calders, Monistrol de Calders, Sant Quirze Safaja, l'Estany, Santa Maria d'Oló);

— inclusió de les zones dels cingles de Bertí i de Gallifa dins la Xarxa Natura 2000 (espais protegits a nivell europeu);

— reconeixement de la zona del Moianès com a corredor natural a preservar entre els parcs de Sant Llorenç del Munt i del Montseny.

Altres fites aconseguides:

— salvar els arbres de l'avinguda de la Vila, a Moià;

— salvar els arbres de la carretera de l'Estany;

— signatures per a aconseguir amb més rapidesa la construcció de la depuradora de Moià;

— dos socis nostres van ser els primers regidors de Medi Ambient dels seus municipis: Eduard Gómez a Moià i Isabel Casas a l'Estany.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Dr. Carme Mendoza Saura
M. Col. Podologia 1.113 / M. Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

GAS-OILS ROVIRA, S.L.

CALEFACCIONS INDUSTRIALS
AGRÍCOLA

MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n
Tel. **830.12.25**

AVINYÓ Antoni Pont, s/n
Tel. **838.72.78**

CALDERS Crta. de Manresa Km 18,4

REPIROL

Campsa

UNA VISITA INESPERADA

Han trucat a la porta. En obrir m'he trobat amb una figura alta i grossa, a la qual no he sabut posar feso-mia. M'he perdut entre aquells braços vigorosos sense entendre res fins que ella, veient el meu desconcert, s'ha apartat i s'ha anomenat. A l'instant a la meva ment s'han emmagatzemat mil records de la infantesa i de la joventut i m'he sentit feliç del reencontre.

L'he convidada a entrar i li he ofert un refresc i unes galetes. La mirava i pensava que els anys no han passat pas en va. Ho demostrava la seva figura corpulenta, les arrugues que només el temps deixa en els rostres, els peus una mica inflats. Ella també m'observava a mi i em veia la cara arrugada, els ulls empetitits pels anys, el cos prim que contrastava amb el d'ella, l'artrosi de les mans... i, sense paraules, ens dèiem que ens havíem fet molt grans.

Ella havia passat alguns estius a casa dels meus pares i jo alguns hiverns a casa dels seus a Barcelona. Després ella es va casar a la província de Lleigja. Al principi ens escrivíem unes cartes interminables, que s'anaren espaiant fins a arribar només a la clàssica felicitació de Nadal.

Ara ella és àvia i jo també, i ha volgut reviure unes hores de la nostra joventesa que són irrepetibles. Em pregunta per persones que havia conegut i ja no hi són. S'interessa per aquell noi que la rondava, i amb pena li dic que és mort. Em pregunta per aquell Gran Hotel on ballàvem i li dic que és un bloc d'apartaments. Havíem gaudit tant dins aquells salons, que ens semblaven de pel·lícula, que és impossible oblidar-ho.

«I el Teatre vihas?», em pregunta temorencament esperant una resposta negativa. En aquella seu hi ha un banc, que són els amos de pisos, botigues, pobles, ciutats...

Sento la necessitat d'explicar-li que a Moià, on disposàvem de dues sales de cine o teatre (el Casal i el Teatre Vihas), ara no n'hi ha cap. Ni tan sols un tipus de multicines amb poques butaques que, amb bones pel·lícules, la gent les ompliria, ni un local per a fer-hi actes culturals (l'auditori de Sant Josep queda petit per a segons quins actes), mentre es diu que el Casal (que recordo quan el van reconstruir) no té seguretat, però no es veu cap mà interessada a tornar-lo a fer funcionar.

Més tard sortim a la terrassa, des d'on s'albira la vila, i em diu que no li agrada, ni a mi tampoc, perquè creix imparable i va perdent signes d'identitat, i no ens coneixem, no ens comuniquem i som éssers estranys enmig de molts altres estranys que tenim molt poc en comú.

Ni ella ni jo no tenim res en contra de la gent que s'instal·la a Moià. Jo també vaig anar a viure a Barcelona i sé què és sentir-te estrany en el teu propi país, l'enyorament de la terra, i costa d'adaptar-te a uns costums tan diferents dels que tenies, i somiava el meu poble, en el qual era coneguda, mentre que a la ciutat era una persona anònima que passava desapercebuda. Ara els pobles també han canviat, la gent són independents i sovint agafen els mals hàbits de la ciutat, com ara la indiferència i l'anonimat.

No es pot tornar enrere, és impossible, les coses són com són i les hem d'acceptar, però a la meva amiga i a mi ningú no ens pot prendre el plaer de veure aquell Moià petitó, amable i entranyable on convíviem en harmonia.

El primer que hem de tenir per a adaptar-nos a una societat és estimar-la, no quedar-nos a casa aïllats de tot i tothom. Integrar-se plenament als esdeveniments i entendre la nostra història, que no és la de qualsevol poble, perquè és mil·lenari, té el privilegi antic de ser

«carrer de Barcelona» i tantes coses que ens donen l'orgull de ser moianesos.

La tarda va caient i la meva amiga ha de marxar. Ens besem i penso en la transformació que ha sofert aquella persona, com ella deu pensar-ho de mi. El temps ha caigut sobre nosaltres i ens hauríem passat pel costat sense reconèixer-nos. A Moià li ha passat el mateix, però encara ens queda el cam-

panar i moltes coses més. Així com l'actor Bogart, en el film *Casablanca*, deia: «Sempre ens quedarà París», a nosaltres ens queda aquest cloquer que s'aguantava inalterable al pas del temps, que mira indiferent el poble que respira i s'estén. És el símbol d'identitat i l'orgull dels moianesos.

Agustina CANTÓ

NOTÍCIES DE L'ESTANY

Fn temps d'estiu, i dins el III Cicle «La Llum del Romànic», patrocinat pel Monestir de Santa Maria de l'Estany, l'Ajuntament de l'Estany, el Consorci del Moianès i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el dilluns dia 2 de juliol es va celebrar un concert a càrrec del violinista argentí Néstor Eidler, que va oferir un recull d'obres de diferents autors (Bach, Vivaldi, Eduard Toldrà, Manuel de Falla, etc), que feren les delícies del públic. A la sortida s'oferí un pisolabis a tots els assistents.

El dissabte dia 4 d'agost, també dins el mateix cicle i en el marc de l'església de l'Estany, la trobadora Maria Laffitte, acompanyada al llaut per Lautaro Rosos, va interpretar un conjunt de cançons medievals, renaixentistes i trobadoresques. Després del concert el nombrós públic assistent pogué degustar un refresc.

El dissabte dia 18 d'agost tingué lloc la V Bachiana al Claustre, en què el so, enregistrat, de la música Bach es va enlairar cel amunt i entre els capitells, sensibilitzant tots els assistents.

El diumenge dia 26 d'agost es va fer la XXIV Caminada Popular, ben concorreguda i amb uns vint quilòmetres d'itinerari. La sortida fou des de la plaça del Monestir, cap a font d'Auró, la Rovira de Muntanyola, Tresserres, Vilafont i Sant Cugat de Gavadons, i després continuà el recorregut retornant pel collet de Nualard, el camp de Mas Güell, la Caseta «Alta, Cantallops, la bassa Gran i altra vegada l'Estany. A les cinc de la tarda del mateix diumenge, als jardins de la Residència Pressegué, els Cantaires de l'Esplai de Moià varen oferir una cantada d'havaneres, cosa que va animar a tothom. Després hi hagué un tastet de coca, xocolata i granissats.

Maria Estany ESPARÓ

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

SEIXANTA ANYS DE VIDA MOIANESA

Explicar resumidament seixanta anys de vida moianesa basant-se en les notícies que ha publicat LA TOSCA, i a la vegada la història d'aquesta revista servint-se de la poca documentació que de ben segur es pot trobar, és una tasca que requereix paciència, dedicació i amor a la feina que es fa.

Jaume Clara i Arisa ha fet aquesta tasca, i ara la nostra vila disposa d'un llibre, *Moià, 1947-2006. Seixanta anys de vida moianesa*, que recull els principals esdeveniments que ha viscut la població en aquest període i, a més, la història interna —diguem-ho així— de la nostra revista.

El llibre, prologat per Josep Ruaix i Vinyet, actual director de LA TOSCA, comença amb una presentació, signada per l'autor, que ens descobreix l'estructura de l'obra, dividida en dues parts.

La primera part (pp. 11-69) conté, podríem dir, la biografia de LA TOSCA: naixement, primers passos, creixença, evolució, vicissituds... Tot, com en un àlbum de família, acompanyat de la història de l'entorn familiar —el cos de redacció— i de les fotografies del creixement de la criatura, és a dir, del canvi d'aspecte —llegiu-hi «capçalera», si us plau—. Fins i tot conté una llista —que comentarem més endavant— de redactors i col·laboradors amb noms i cognoms i pseudònims, cosa que és molt interessant de cara als lectors.

La segona part (pp. 73-255) és una selecció de les notícies que LA TOSCA ha publicat durant els seus seixanta anys. Conté molt material gràfic al·lusiú a les notícies i fragments d'alguns articles.

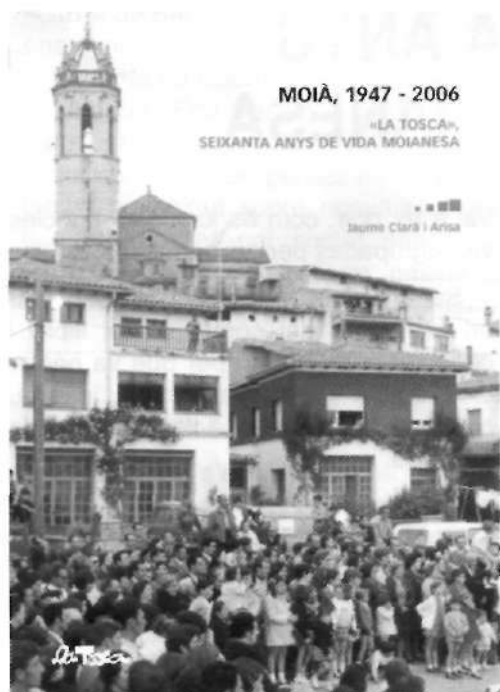
Val a dir que, com és lògic, les notícies van agrupades per anys i mesos.

Sabent això, ja ens podem endinsar en la lectura del contingut del llibre i conèixer com, quan i per què va néixer LA TOSCA i la seva història interna, com ara les altes i baixes del cos de redacció.

Pel que fa a la primera part, cal dir que l'autor hi explica sintèticament el que es desprèn del contingut dels números de LA TOSCA publicats fins ara, de les actes de l'Agrupació Cultural La Tosca i de les explicacions fetes per persones que, en un moment o altre, n'han estat redactors o col·laboradors..

Jaume Clara, doncs, no ha vestit amb opinions particulars ni floritures la seva exposició. S'ha limitat a agrupar i resumir les dades que ha trobat ací i allà —com si això fos poca feina!— i ara deixa a la voluntat de cadascú, lectors i redactors, afegir-hi els detalls, els comareigs i les anècdotes que cada fet o cada dada li recordin.

Quant a la llista d'inicials, noms i pseudònims de què hem parlat i que tanca aquesta primera part, potser serà bo subratllar, per al lector que hi cerqui un determinat nom i no l'hi trobi, que, com diu l'encapçalament de l'annex, la relació «inclou totes les inicials, noms i pseudònims que hem aconseguit identificar, com també les principals que resten no identificades», amb què hem d'entendre que els autors que signen els seus escrits amb nom i cognoms, i mai no n'han signat cap amb inicials, o amb el sol nom de pila, o amb pseudònim, no figuren en aquesta llista. Com tampoc no hi figuren les inicials, noms de pila i

pseudònims que —segurament per ser poc freqüents— no han estat considerats «principals», que tampoc no deuen ser gaires.

Per a entendre bé aquest plantejament, sols cal fixar-nos que la primera llista és la de les inicials, noms de pila i pseudònims, i que la segona, la dels noms i cognoms, és un complement per a facilitar la recerca d'autors que pugui fer el lector.

Ens ha sorprès que a la llista de publicacions de LA TOSCA, també al final de la primera part, no hi figurin els «índexs de La Tosca». En la nostra opinió, hauria estat bé que aquest volum els continués. Seria un complement de la segona part, que és un resum de les notícies que ha publicat la revista. Així tindríem la possibilitat de localitzar en un mateix volum notícies, articles i autors. Entenem, però, que això hauria suposat un considerable augment de pàgines (cap a un centenar més) i, per tant, de preu,

qüestions ambdues que cal tenir molt en compte.

Potser val la pena de recordar que n'hi ha tres, d'índexs. El primer, confeccionat pel P. Rossend Casallarch, correspon als anys 1947-1986 (números 1-430) i fou editat l'any 1987. El segon, també confeccionat pel P. Casallarch, correspon als anys 1987-1993 (números 431-510) i fou editat l'any 1994. El tercer, confeccionat per Màriam Serra, correspon als anys 1994-2004 (números 511-641) i fou editat l'any 2005.

Si en aquesta primera part l'autor ha procurat ser objectiu, si bé també fent-hi la seva interpretació, en la segona ha hagut de treballar —i ho ha fet— més subjectivament. Ell mateix ho reconeix en la presentació que en fa a la pàgina 73: «La selecció dels epígrafs inclosos en la cronologia s'ha realitzat a partir del que, segons el nostre parer personal, potser és interessant de recordar des d'una perspectiva actual, sense tenir en compte, moltes vegades, si en el seu moment s'hi va donar més o menys relleu.» És a dir, si la selecció l'hagués feta qualsevol alt/a persona potser hauria sortit diferent, però no millor ni pitjor. És lògic.

Un altre avís que ens fa l'autor i que cal tenir en compte és aquest: «Dins de cada mes es recull una selecció de la informació que apareix a la revista i que, per tant, correspon a una data anterior.» A tall d'exemple: Una nota corresponent al gener del 2001 diu: «Sebastià Ubasart publica el llibre de memòries *El caminar d'un poble*», i el llibre fou presentat el 23 de desembre del 2000.

Cal remarcar la profusió de fotografies que conté aquesta segona part i que «expliquen» gràficament algunes de les notícies. Cercar-les i trobar-les ha estat una feina equiparable a la del recull de dades, però no hi ha dubte que el públic agrairà molt aquesta abundor d'imatges il·lustratives.

Hem de donar les gràcies a l'historiador Jaume Clara i Arisa per posar a l'abast dels qui estimem Moià aquest llibre, que permet de ser llegit de manera seguida, la primera part, o picotejant entre pàgines en l'intent de trobar determinada notícia, la segona.

El recomanem, doncs, a tots els moianesos i als amants de la nostra vila, i no

solament com a llibre de lectura, per a ocupar un temps d'oci, sinó, i principalment, com a llibre de consulta i recordatori per a comentar, dins la família, fets ocorreguts en la vida de LA TOSCA i a la vila de Moià durant aquests últims seixanta anys.

**Josep M.
FONTCUBERTA I ARMADANS**

EL FLAT DE L'AIGUA

M itja tarda. Fa calor, molta calor. El cel és net de núvols, i la transparència de l'aire obliga a caminar amb les parpelles mig closes. El sol bat damunt les pells renegrides del grup que travessa la planella.

Han arribat al que havia sigut una riera: dues fileres de canyís sec i trenca-dís, amb els plomalls esclarissats, perfilen un espai sense cap resta de vegetació; llenques de quatre dits de gruix com encenalls gegants de fang esquarтерat es reparteixen a banda i banda d'un renegle de pedres: havien fet de passereres i marcaven el senderó, gens esmolat, que marxa bo i fent ziga-zagues per entremig dels tamarius.

S'han aturat. L'home prova de clavar entre dues llenques la punta del tronc que porta a la mà. Hi busca una resta d'humitat, un tou de fang que es deixi travessar, però topa amb la roca. Els fills, nena i nen, han trobat, quatre passes més amunt, una mata de jonc. Han deixat els gaiatos a terra i ara estreben per arrencar-ne, cada un, una tija. Se n'han sortit; les tiges són llargues, florides i punxegudes, amb la punta seca, marronosa; l'extrem que han pogut desenterrar passa del verd fosc de la tija al torrat i al gris. Amb l'ungla aixequen la pell que protegeix la zona de creixement, l'única

part tendra; en tallen la punta amb les dents i la masteguen a poc a poc; després en roseguen un trosset més i el xarrupen. Miren d'arrencar-ne més, però n'hi ha que no s'ho deixen fer, altres que es trenquen i deixen la polpa grisa sota terra; algun altre els permet de repetir. El premi és minso, però resulta prou encoratjador.

La dona, mentrestant, s'ha repenjat en la soca mig esberlada d'un arbre mort. Es mira, amb els ulls mig aclucats, primer els fills i després l'home. Duu una bossa de pell creuada a l'espatlla. No és gaire alta. La pell, tibada, sembla assenyalar que és prou jove. Els cabells, foscos, atapeïts i embullats, li amaguen les orelles i el clatell. Les celles són ben negres, com una única ratlla feta amb carbonet que s'aprima una miqueta just damunt del nas. Els llavis prims, secs, amb menudes clivelles verticals que sagnarien si somrigués. Està cansada, cansada de caminar, d'arrossegat els peus per la pols. Els ulls també estan cansats. El paisatge és monòton. Fa massa dies que la sortida del sol li posa al davant espais inacabables d'herba baixa i eixarçada o d'arbres mig despullats en una serrerada infinita de turons iguals; i tot això sota d'un cel sense cap núvol, un cel més blanc que no pas blau.

L'home és ossut, ferreny, no cap excés d'alt, però massís. Rondina, remuga sense mirar ni els fills ni la dona. Sent al damunt el pes de la decisió presa, sap que és ell qui dirigeix. Cada matí, quan encara el sol no s'ha descotxat del tot, ell, dret, assenyala un punt de l'horitzó i comença a caminar. Ja fa cinc dies que dura, aquest viatge.

Aquella nit es va adonar que ja no podia suportar-ho més. S'havia tornat a barallar acamissadament per aconseguir un bol d'aigua per als seus fills. Eren massa gent al poble, i feia massa temps que no plovia i l'aigua no arribava per a sadollar la set de tantes goles. Calia fer un tracte: «Me'n vaig. Marxo amb la meva família. Sereu quatre boques menys. Només demano quatre racions d'aigua per a cinc dies.»

Els cinc dies han quedat enrere. El barraló encara no és eixut, perquè ell només ha fet dos glops en tot el viatge, però no passarà de demà. Potser s'ha equivocat, potser en comptes de caminar cap allà on el sol es pon calia haver fet camí de cara a la muntanya dels cent dits. «Ara reposarem. Aquesta nit seguirem la torrentera. La lluna serà prou rodona i el cel és net; i l'aigua sempre busca l'aigua.»

Ja torna a ser de dia. Són en una mena d'altiplà. Les arestes de les roques els fereixen els peus, però ells no volen aturar-se, no poden deixar de caminar. El rierany s'ha fet torrent, s'ha enfondit i eixamplat; però és eixut. Les nyores i els codolells amoreseixen, ara aquí ara més avall, l'aspror de la Mera. A la banda dreta, la roca viva, gairebé blanca, fa l'indret encara més feréstec.

Caminen fins que la calor els afeixuga altra volta la força i la mirada. Els grans s'asseuen primer i s'ajauen al cap de no res a tocar d'un arç blanc mig plomat i d'uns boixos d'ombra prou frescal. Els marrecs encara tenen virtut per a tirar un xic més enllà; van darrere d'alguna móra o aranyó. El torrent fa una revoltada i,

una vintena de passes més avall, un salt. És massa alt. La raconada deixa escapar el crit d'una merla. Un cop de roc. Se sent com l'ocell s'envola, però no surt de la bardissa. Un fresseig trenca el silenci. Una fera els passa pel davant amb esparrafall de branques trencades. Els menuts fan un crit i cauen d'esquena.

El pare també ha vist el senglar. Els nois s'ajuden a deslligar-se de les vidalbes i a posar-se drets. Tots quatre —la mare també hi és— es miren la foscor per on ha aparegut el porc fer. El pare s'obre pas amb el bastó. Hi ha un planell a recer de la bardissa i, enfondit en la roca, un esvoranc. No és una espluga. És una cova. És un aixopluc.

Ja són unes quantes passes endins. Hi ha plomes per terra i algun os gros i esquerdillat. Són en el cau d'alguna feristela, però no pas prou grossa perquè es facin enrere. Aquest fóra un bon indret per a viure: només hi falta l'aigua del torrent, perquè sense aigua no hi ha vida.

S'han ajagut i mig endormiscat allà on l'ombra comença a ser més espessa. La mare no. Deïora estant ha endevinat en la cova alguna cosa més que recer. Les narius fa estona que flairen humitat. Potser solament és la força del desig, però... S'aixeca i comença a endinsar-se en la cavorca. Camina bo i avançant els peus de mica en mica, temptejant també la paret amb les mans. Això que sent sota la pell nua dels peus és sorra. Tota una barreja d'olors fa encara més viva la fortor de resclosit. Ara no és tan sols un flat, ara és un so, una fressa, una remor... un clapoteig! Cau de genolls i gemega. No podrà plorar fins que hagi begut; tots podran beure i plorar. Són al Toll.

Josep FÀBREGA I SELVA
(prosa premiada en la categoria
d'adults del Certamen Literari de la
Vila de Moià, 2007)

PUBLICACIONS

En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb Moirà o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim quatre apartats: llibres, pel·lícules, revistes i diaris.

Llibres

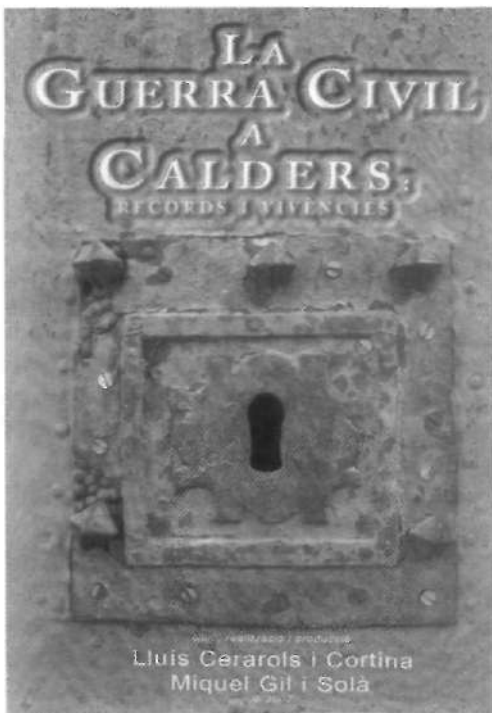
En l'apartat de llibres, hem vist:

—*Doctor Ramon Masnou. Miscel·lània de reconeixement*, a cura de Genis Samper, Biblioteca Abat Òliba, 279, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007, 358 pp., miscel·lània que, entre altres col·laboracions, n'inclou una (pp. 325-329) del prevere i filòleg moianès Josep Ruaix i Vinyet, titulada «L'Església de casa nostra, del llatí al català».

—*Tertúlies amb poetes*, Biblioteca Joan Triadú, coll. La Biblioteca, 6, Vic 2007, 214 pp., que recull una sèrie d'actes dedicats a poetes tinguts a la Biblioteca Joan Triadú, de Vic; n'hi ha un (pp. 107-116) dedicat a la poetessa moianesa Josefina Pons, conjuntament amb la seva col·lega barcelonina Carme Catà.

Pel·lícules

En l'apartat de pel·lícules, hem rebut *La Guerra Civil a Calders. Records i vivències*, amb guió, realització i producció de Lluís Cerarols i Miquel Gil. Aquest DVD va ser presentat a Calders el diumenge dia 22 de juliol, dura 70 minuts i es compon de 12 entrevistes a testimonis (del poble i rodalia) directes dels tres anys de guerra i primers de la postguerra. Es pot adquirir a l'ajuntament de Calders.

Revistes

En l'apartat de revistes i començant per les editades a Moirà o rodalia, hem vist:

—el número 36 (1r semestre 2007) de «Modilianum», revista d'estudis del Moianès, amb 80 pàgines de temes científics relacionats amb la nostra comarca;

—el número 114 (II trimestre 2007) de «Palestra», portaveu de l'esport moianès, amb 16 pàgines sobre temàtica esportiva;

—el número 6 (juny 2007) de «El Moianès», butlletí del Consorci per a la Promoció dels Municipis del Moianès, amb 12 pàgines sobre les activitats d'aquest organisme;

—el número 67 (juny 2007) de «Súper Sopa», revista del CEIP Josep Orriols Roca, amb 32 pàgines de temàtica escolar;

—el número 15 (juliol 2007) de «Rusc - Avets», butlletí de l'Associació Rusc i Avets (Tordera i Moià), amb 16 pàgines sobre les activitats d'aquesta associació benèfica;

—el número 10 (juliol 2007) de «Abans», revista gratuïta destinada a les poblacions d'Artés, Balsareny, Avinyó, Navàs, Sallent, Navarcles, Sant Fruitós de Bages, Santpedor i al Moianès, amb 32 pàgines de publicitat i notícies;

—el número 15 (30 juliol 2007) de «Moià més», butlletí de l'Ajuntament de Moià, amb 12 pàgines de temàtica municipal;

—el número 28 (agost 2007) de «El Butlletí», del grup MAP-ERC-ICV, amb 4 pàgines de temàtica municipal.

Passant a les revistes editades a fora, hem vist:

—el número 8 (desembre 2004) de «Amics dels Parcs Naturals», que, dins la secció «Itineraris», publica un reportatge de 4 pàgines titulat *La suavitat del Moianès* i signat per Clara Arnedo;

—el número 223 (setembre 2006) de «Qüestions de Vida Cristiana», quadern que publica (pp. 34-48) el treball titulat *Conflicte i violència a l'escola* i signat pel professor moianès Xavier Padriša i Singla;

—el número 25 (Barcelona 2006) de «Arxiu de Textos Catalans Antics», anuari que ressenya diversos treballs apareguts dins la revista «Modilianum» (cf. pp. 688, 697, 699, 719), com també uns treballs de Josep Galobart dins «Studia Monàstica» (p. 731) i esmenta (p. 976) fons arxivístics moianesos;

—el número 1079 (juliol 2007) de «Cavall Fort», amb un article de divulgació (titulat *Les dames de Malta*), signat per M. Àngels Petit, i les habituals col·laboracions del ninotaire moianès Picanyol;

—el número 60 (III trimestre 2007) de «Llengua Nacional», amb els articles *Col·lisió o confusió de construccions*,

falta de correlació, *Primeres impressions sobre la segona edició del DIEC* i *Un cas de zeugma i un de perífrasi*, del gramàtic moianès Josep Ruaix i Vinyet.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà «Regió 7») d'interès per a Moià i rodalia i la seva gent:

—29-6-2007 («El 9 Nou»): «Castellterçol torna a programar el cicle de sardanes». «Ramon Roca (Judo Moià), concentrat amb l'estatal infantil».

—9-7-2007: «La Penya Barcelonista de Castellterçol ha celebrat 25 anys». La «meteoimatge» és una posta de sol des de Calders, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa.

—10-7-2007: «L'acusat pel crim de Calders, empresonat des del 2004, serà jutjat al mes d'octubre. La víctima va aparèixer amb dos talls al coll». La «meteoimatge» són unes hortènsies florides d'un jardí de Castellterçol, foto enviada a la redacció per Joan Capdevila.

—11-7-2007: la «meteoimatge» és una posta de sol afectada pel fum d'un incendi, foto tramesa a la redacció, des de Calders, per Conxita Capsada.

—12-7-2007: «Moià i Sallent participen en un taller sobre els riscos de l'alcohol». «Castellterçol fa el repartiment del cartipàs municipal».

—13-7-2007: «El Moianès comença un curs d'atenció a infància en risc».

—14-7-2007: «El nombre de visitants al Moianès augmenta». «L'alcalde de Calders tindrà també Urbanisme, Habitatge i Medi Rural a càrrec seu». La «meteoimatge» és una buguenvíllia a l'Escala, foto cedida per Joan Capdevila.

—15-7-2007: la «meteoimatge» és un arc de sant Martí sobre Moià, foto tramesa a la redacció per Eduard Pascal.

—17-7-2007: «Repsol rep llum verda per a fer una xarxa de gas al Puig de

Calders». «Venien a comprar mobles des de tota la comarca», breu entrevista a Josep Arissa i Pratsobrerroca, fuster-ebenista jubilat de Moià, dins la secció «Gent de casa».

—18-7-2007: «L'Ajuntament de Moià vol rescatar la gestió de l'escola bressol i portar-la directament. L'oposició critica que s'empregui la via del rescat perquè entén que no s'han donat prou arguments». «Castellterçol portarà cinc mags de categoria en el Memorial Wenceslao Ciuró».

—el número 8 (desembre 2004) de «Amics dels Parcs Naturals», que, dins la—19-7-2007: «Calders recorre a cisternes per a cobrir les baixes reserves d'aigua. Entre avui i demà entrarà en servei una planta de filtració que agafarà aigua del riu Calders». «El Moianès rep 400.000 euros d'ajut de la Diputació».

—19-7-2007 («La Vanguardia»): «La Fura dels Baus retrata el miedo social en "Imperium"».

—20-7-2007: «Calders rehabilita l'antiga presó, del segle XVI, per fer-la visitable passat l'estiu». «Futbol-sala: Castellterçol celebra la trentena edició del seu torneig». La «meteoimatge» és una posta de sol des de Calders, fotografia tramesa a la redacció per Lluís i Montse.

—23-7-2007: «Triatló: Núria Padrisa acaba tercera a la Copa d'Espanya de llarga distància. En el campionat estatal autonòmic, una forta tempesta va obligar a suspendre la competició a Vinaròs».

—24-7-2007: «Els pares de la víctima d'un accident aeri a Moià (25-7-2004) aconseguixen que es reobri el cas». «En foniatria es palpen molt els avenços», breu entrevista a M. Teresa Pons i Bonet, logopeda de Moià, dins la secció «Gent de casa». La «meteoimatge» és una visió del Pas de la Casa (Andorra), foto enviada a la redacció per Carles Illa.

—26-7-2007: «Moià farà edificable el sector de les naus de l'antiga tèxtil BCH,

situat en nucli urbà. La requalificació preveu que en aquesta zona s'hi pugui edificar un centenar d'habitatges. L'oposició discrepa de la densitat d'edificació».

—31-7-2007: «Un ciclista resulta ferit lleu en caure a Moià».

—1-8-2007: «Moià pacta la compra de la caserna de la guàrdia civil per fer-hi pisos socials. L'operació serà la primera que es portarà a terme a través de la societat municipal Moià Futur. MAP-ERC hi veu una operació poc clara».

—2-8-2007: «El servei de bus de Moià a Manresa augmentarà la freqüència». La «meteoimatge» és la nova font de la Falcia de Moià (reconstruïda fa poques setmanes), foto cedida per Núria Mas Corts.

—4-8-2007: «Moià aprova la cessió de terreny per a un nou parc de bombers».

—7-8-2007: «Avui les bates d'escola es fan amb tota mena de colors», breu entrevista a Pepi Garcia, comerciant de roba laboral de Moià, dins la secció «Gent de casa». «Bicicleta de muntanya: Collsuspina acollirà les dues hores de resistència».

—8-8-2007: «Crema un paller del mas Castell, a l'Estany». «El govern de CiU de Moià contracta un gerent, que cobrarà més que l'alcalde. Es tracta de Josep Rossell, un antic càrrec de Turisme, investigat pel jutjat».

—9-8-2007: «Escena: Tàrrega potenciarà l'obra de creadors catalans, com Farré, Mistu i (el moianès Marcel·lí) Antúnez».

—11-8-2007: «Veïns de Moià es queixen de les molèsties de l'enderroc de la fàbrica Comadran». «Castellterçol frena l'endeutament del consistori amb un nou crèdit». La Fira de Teatre de Tàrrega atrau la major participació bagenca dels últims set anys. El moianès Marcel·lí Antúnez hi portarà l'espectacle "Proto-membrana"».

—12-8-2007: «Celebració d'aniversari solidària a Castellterçol».

—14-8-2007: «Vam obrir el primer supermercat de Moià», breu entrevista a Felisa Serra i Soler, carnissera de Moià, dins la secció «Gent de casa».

—15-8-2007: «Futbol: Un CE Manresa molt superior fa sis gols al camp del Moià». «Bicicleta de muntanya: Francesc Freixner i David Henestroza s'imposen en les 2 Hores de Collsuspina». La «meteoimatge» és un cigne del parc de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa.

—17-8-2007 («El 9 Nou»): «Sense cobertura a peu d'antena. Xevi Crespià i la seva família van estar tres dies sense cobertura telefònica, com altres veïns de la urbanització de Puigsagordi, malgrat residir a poc més de 600 metres del repetidor de Collsuspina. Amb una filla de dues setmanes, l'avaria resultava més preocupant».

—21-8-2007: «Els balls de gala se celebraven amb tota pompa i esplendor», breu entrevista a Joan Abancó i Capdevila, pintor de quadres, de Moià, dins la secció «Gent de casa».

—23-8-2007: «Castellterçol introdueix novetats en les danses de la festa major».

—24-8-2007 («El 9 Nou»): «El capellà de la Calla», carta en què es donen les gràcies als col·laboradors que han fet possible una pel·lícula, d'aquest mateix

títol, sobre la vida i obra de Mn. Josep Guiteras, fill de Moià. El film existeix en DVD i es pot adquirir, pel preu de 5 euros, en diversos llocs de Vic (cafeteria del Casal Mn. J. Guiteras; Pròleg, pi. de St. Felip Neri; tels. 93 885 31 96 i 686 44 67 94 [Sr. Jordi Campàs]).

—25-8-2007: «El Museu d'Història ajorna fins a l'octubre la Ruta del 1714, que inclourà Cardona i Moià».

—27-8-2007: «Castellterçol balla també en diumenge les seves danses».

—28-8-2007: «Quan veuen que fas la feina de gust, t'ho agraeixen», breu entrevista a Rosalia Clotas i Portas, infermera de Moià, dins la secció «Gent de casa».

—30-8-2007: «La Fundació Moià, Baus-Toll busca un logotip».

—31-8-2007: «El govern de Moià intervindrà d'urgència al parc municipal després d'una queixa veïnal. MAP-ERC i PSC troben a faltar manteniment».

—31-8-2007 («Presència», encartada dins «El 9 Nou»): «Coves del Toll: el refugi de l'ós de les caveres. Són considerades les grutes d'Europa més riques en restes de fauna del quaternari», nota dins un reportatge titulat «Sota terra. Visites subterrànies. Us convidem a entrar en quinze indrets del país situats sota terra. Des de coves fins a mines».

GCM Garden Center Moianès

Composicions florals i plantes d'interior
Articles de decoració

Plantes de temporada
Arbres i arbustos

Complements de jardineria
Projectes de nous jardins i manteniments

Carretera N-141, Km. 21,9 (Hostal de la Grossa)
08180 - Moià (Barcelona)

Tel: 93 830 93 35
Fax: 93 830 93 36

www.gardenmoianes.com
garden@gardenmoianes.com

CAMPANADES

A QUIN ANIMAL S'ASSEMBLA CADASCÚ

El protagonista de la novel·la de Kafka titulada *La metamorfosi*, a causa de l'enfonsament de l'empresa del seu pare, va haver-se de llogar de viatjant a un dels creditors del pare. Aquesta obligació diària fou per a ell una preocupació: anar d'un poble a l'altre, sempre amb el neguit de fer-se venir bé els enllaços de trens. Era un viure angoixat. Dormia cada nit en un hostal diferent. El viatjant de comerç mai no té cap relació cordial amb ningú. És un home estressat, un ésser estrany, un passavolant.

El fet de la novel·la és el següent: passada una nit en un malson, una nit d'insomni, encara no ben despert, encén el llum. En els primers moments no reconeix l'habitació. Però el més paorós és que, encara al llit, s'adona que s'ha convertit en un escarabat gros, de moltes potes. S'ha produït una «metamorfosi».

Tots amaguem un animal en l'ofici que fem. Nietzsche, víctima de constants mutacions d'identitat, parla de l'home cranc intel·lectual, dedicat a la filosofia, caminant, com aquell crustaci, de recules. Nietzsche, al final de la seva vida, a la plaça Cario Alberto de Torí, s'abraçà a una mula, tot plorant. Unamuno apuntava que els gats potser en el seu món interior resolen equacions de segon grau. Aneu a saber.

Jorge Luis Borges, escriptor argentí molt imaginatiu, escriu que els simis i els gorilles no volen exterioritzar les seves capacitats humanes, per tal que no els obliguin a treballar. Jo conec algun capellà molt savi que no sap (o no vol) fer cap treball manual. Diu que no en sap.

Entrant en una idea similar, jo opino que avui, pel que es veu al carrer, humanitzem els animals i animalitzem els

homes. La canalla d'una casa de colònies de la qual jo era encarregat, a Perafita, jugaven a endevinar quin animal s'assemblava a cadascú. A mi també m'hi comptaven. A un altre mossèn li deien «el guillot».

LA CIÈNCIA FA FORA LES SUPERSTICIONS

Cada vegada més sembla que la gent del món actual admira tant els avenços de la ciència i la tècnica que pensa que la hipòtesi de l'existència de Déu no fa falta i és inútil. Bromejant, es pot dir —com algú ha dit— que des del dia que aparegueren els insecticides, els pagesos ja no han demanat al rector que els anés a aspergir les tomaqueres amb aigua beneïda per treure'n la malura.

Cada vegada més, la ciència va penetrant en aquells dominis recòndits, desconeguts, on els primitius o no tan primitius posaven Déu. Els teòlegs diuen que alguns humans tenen la sensació que cada vegada que la ciència fa un pas endavant, Déu, en la societat, fa un pas endarrere. Abans, en aquell temps, quan desconeixien les causes immediates dels fenòmens naturals, com els llamps i els trons, tot era atribuït immediatament a Déu o als esperits. I era necessari aplacar-los amb ritus i cerimònies. Els teòlegs actuals ens fan notar que la ciència és bona per a anar-nos barrant tots aquells camins que ens portarien als ídols. La ciència ajuda a fer que la religiositat sigui més pura. És propi de la ignorància ficar totes les religions al mateix sac de les supersticions més absurdes.

Mn. Pere CAMPÀS BONAY

A REVEURE, LIDUVINA!

Amb els noranta anys acabats d'estrenar i madura per les xacres de l'edat, a la matinada del divendres dia 24 d'agost va expirar, a l'Hospital-Residència, la gran moianesa Liduvina Daví i Sentias (que ací podem veure en la seva darrera fotografia, de primers de juliol, tirada per Manel Vives).

La seva biografia essencial es troba en el seu llibre *Moià, sempre Moià*, que encara va poder publicar en vida (i **per** això no cal que ací la repetim). De fet, ja feia anys que ella tenia la intenció de recollir tots els seus articles publicats dins LA TOSCA i editar-los en un volum. Era una gran il·lusió que tenia. Per això va facilitar-me la deguda informació i demanà el meu ajut per a dur-ho a terme. Jo, la veritat, no em vaig afanyar gaire a realitzar-ho, primerament perquè tenia altres tasques entre mans i segonament perquè desitjava que el llibre pogués incloure tota la producció literària de l'autora, la qual encara tenia el cap ben clar i ens anava enviant regularment articles per al nostre butlletí, de manera que, si haguéssim publicat de seguida el volum, n'hauria restat fora una nombrosa sèrie d'articles. Amb l'estratègia que vaig adoptar —creient, amb raó, que la seva fi encara no era pròxima—, només haurà quedat fora del llibre l'article titulat *Un viatge feliç, però...*, publicat dins LA TOSCA de maig d'enguany.

El llibre en qüestió, doncs, quedà enllestit a principis d'abril de l'any present i era previst de fer-ne la presentació, a l'auditori de Sant Josep, el dia 15 del mateix mes, però una inoportuna caiguda de l'autora, amb la consegüent ruptura de la pelvis, féu ajornar *sine die* la presentació. Els exemplars del llibre, com és natural, es posaren a la venda, ja que estàvem dins la campanya del dia de Sant Jordi. La Liduvina, doncs, no

del seu llibre, acte pel qual certament sospirava, però sí la seva publicació, que és el fet important i decisiu i que també l'omplí d'alegria.

Sigui com sigui, la realitat és que els qui hem conegut la Liduvina comptem ja amb el seu llibre, pulcrament editat, on trobem l'esperit de l'autora, moianesa de soca-rel, com ja s'expressa en el títol: *Moià, sempre Moià*. Ella, amb la seva jovialitat i activisme, se n'ha anat... però no del tot. Ens deixa aquest preciós llegat escrit i il·lustrat. A més, catòlica practicant com era, ens deixa també l'esperança del retrobament. Per això li diem, ben de cor: A reveure, Liduvina!

Josep RUAIX

ATLETA PROMETEDOR

El jove atleta moianès Marc Maldonado i Gómez (nascut el 20-4-1994), pertanyent a l'Escola d'Atletisme del Club Atlètic de Manresa, va competir, el dia 30 de juny, a Terrassa, en les proves de 220 metres tanques i aconseguí el primer lloc i, per tant, la medalla d'or, amb un temps de 32,12 segons. El podem veure, en la fotografia adjunta, en el podi dels guanyadors, amb el dorsal 147. Semblantment, aconseguí el segon lloc i, per tant, la medalla d'argent en la cursa de 80 metres tanques, amb una marca de 12,83 segons. L'enhorabona a aquest atleta prometedor.

CONSORCI DEL MOIANÈS

El Consorci per a la Promoció dels Municipis del Moianès va engegar, el

dijous dia 12 de juliol, amb una sessió informativa sobre el programa «Créixer», el Sisè Fòrum Emprenedor del Moianès. La sessió anà a càrrec de Montserrat Fontarnau, delegada del CIDEM (Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial) a les comarques centrals, i de Josep Alberti, consultor.

Recordem que en els locals del Consorci (Can Carner, Joies, 11-13, Moià) hi funciona l'Oficina Local d'Habitatge del Moianès, on informen i fan tràmits sobre temes d'habitatge. Tel. 93 830 14 18.

NOU TRAM DE CARRETERA

Pel juliol es va posar en servei el nou tram de prop de 2 km de la carretera entre Moià i Castellterçol, a l'indret de la Fàbrega. S'ha eixamplat la calçada (de 6 a 10 m) i s'han eliminat dos revolts molt

pronunciats, a més de construir un nou pont sobre la riera.

MOIANÈS SOLIDARI

El dissabte dia 28 de juliol va celebrar-se a Calders la IV Vetllada Poètico-Musical que organitza el grup de Moianès Solidari d'aquesta població. Com cada any, la festa va constar d'un sopar popular a la fresca, a la plaça de l'Església, en el transcurs del qual s'anaven intercalant peces musicals interpretades per músics locals, com també algunes poesies compostes per poetes calderins. Enguany s'hi va incloure el passi d'un documental en què es donava a conèixer la situació en què viuen els malalts mentals de la Costa d'Ivori (Àfrica) i l'acció que hi duu a terme l'ONG Aïma, amb la qual col·labora Moianès Solidari. En total, assistiren a la vetllada un centenar de persones i, juntament amb la rifa d'un pernil, s'aconseguien una mica més de sis-cents euros de benefici, els quals aniran destinats a aquest projecte assistencial.

EXPOSICIONS

El dilluns dia 13 d'agost es va inaugurar al Casal l'exposició titulada «Reculls», amb obres del pintor moianès Joan Abancó i la pintora barcelonina-estanyenca Marina Berdalet. La mostra restà oberta fins al dia 19 del mateix mes.

Del 20 al 26 d'agost, també al Casal, hi hagué una mostra de dibuixos i pastels de Tomàs Torras i Costa, artista bagenc.

Durant l'agost també hi hagué a cal Vilanova una exposició de pintures de l'escola del veterà artista moianès Josep Maria Molist.

CERCLE ARTÍSTIC

El Cercle Artístic Moianès ens comunica el resultat dels concursos de la festa major.

Pel que fa al XLI Concurs de Pintura Ràpida, en què es destaca l'alta partici-

pació (51 concursants) i l'elevada qualitat, tenim: primer premi, Joan Josep Català; segon, Diego Reyes; tercer, Néstor Sanchiz; quart, Eulàlia Pallarès; cinquè, Josep Gabaldón; sisè, Jordi Colillas; accèssits per a Antoni Subirana i Joan Josep Pérez Garbó. Quant a la categoria juvenil (amb sols 3 concursants), el premi es declara desert, però es concedeixen accèssits a Daniel Vallejo, Carlos Rodríguez i Núria Anglarill.

Pel que fa al XXIII Concurs Infantil de Dibuix Ràpid (amb 74 concursants), s'atorguen setze premis (quatre per cada una de les quatre categories).

Les obres d'aquests concursos foren exposades als baixos de Can Carner i els premis es lliuraren el 15 d'agost, a dos quarts de set de la tarda, a Can Casanova.

ESTABLIMENTS, CURSOS, SERVEIS

La botiga de confeccions Gavi (c/ de les Joies, 5) s'ha remodelat totalment.

L'establiment E2 Motos es trasllada, a partir del setembre, al Polígon Industrial del Prat, c/ Prolongació Paraires, s/n (darrere el bar El Prat), tel. 93 820 80 10, c/e <info@e2motos.com>.

L'Escola Municipal de Dansa «Somnis», situada a la ctra. de Manresa, 33 (tel. 93 830 00 00, ext. 6), comença les classes el 3 de setembre.

Carme Sala (c/ Feliu Comadran, 42, tels. 93 830 01 55 i 651 88 01 90) ofereix classes de ioga per a totes les edats.

El Centre d'Acolliment d'Animals Domèstics del Moianès (tels. 93 820 92 01 i 665 63 88 00) demana gent que adopti gossos o que els apadrini.

Els desitgem èxit.

REHABILITACIÓ D'EFICI HISTÒRIC

L'empresa Emis Habitatges (segons nota que ens fan arribar Albert Cuadern i Codina i Josep Coll i Fonts) ha rehabilitat un edifici històric, al carrer del Forn, edificat per primera vegada l'any 1370 i que ha estat propietat de les famílies Planella,

Orespiera, marquès de Castellvell, marquès de Càrcer (fins a mitjan segle XX). Fou cremat durant les guerres carlines i després reconstruït. Sembla que hi hagué el forn que dóna el nom al carrer. Al darrere hi havia uns horts que donaven als Baus. L'edifici ha estat sindicat agrari, hospital de sang en temps de guerra, residència de famílies barcelonines. Els darrers propietaris han estat la família Vila (de Magadins). A partir del 2005 és adquirida per l'empresa esmentada, que en fa una rehabilitació, respectant la façana principal. L'entrada és tota amb materials nobles, i l'escala, de pedra.

MISCEL·LÀNIA

La coalició CiU, encapçalada per Josep Montràs i Rovira, va enviar una circular als moianesos agraint-los la confiança dipositada en aquest grup per a continuar governant (per setena vegada consecutiva) el municipi de Moià.

Del 14 de juliol al 2 de setembre les Coves del Toll van obrir cada dia al matí i, el dissabte i el diumenge, també a la tarda.

El Grup d'Estudi de la Natura del Moianès (www.joseplainez.org) ofereix, per internet, informació sobre flora i fauna del Moianès.

Els dies 24 de juliol i 1 i 8 d'agost, a la tarda, tingueren lloc a Can Carner unes sessions de «cuina d'estiu» organitzades per la Cultura de la Dona.

Els divendres 27 de juliol i 31 d'agost, a dos quarts de deu del vespre, tingueren lloc al baptisteri de l'església parroquial sengles vetlles de pregària «a l'estil de Taizé».

El diumenge dia 29 de juliol ell GEMI va organitzar una excursió a Coma Pedrosa, el cim més alt d'Andorra (2.939 m).

Els dies 2, 3, 9 i 10 d'agost es realitzà un curs de ceràmica per a adults, a càrrec de Michiko Kobayashi.

Segons veïem per internet el 10 d'agost, la Galeria d'imatges de TV3 va

seleccionar una fotografia (posta de sol sobre l'estany de Banyoles) de Carles Illa. A propòsit, anotem que, de tant en tant, en l'espai «El temps» de l'esmentada cadena hi surt alguna imatge del nostre fotògraf moianès.

Recentment ha canviat la manera d'avisar les defuncions de Moià. Fins ara, a més de tocar a morts des del campanar, se solien passar per les cases unes esqueles comunicant la defunció i convidant a l'enterrament. Des de fa poc, continuen tocant les campanes (si bé de forma imperfecta, per una avaria tècnica que de moment no es pot resoldre perquè el cloquer necessita importants obres de restauració al seu cim), però ja no es passen les esqueles (en Ramon Canadell i Cantó, que és qui ho feia, ha hagut de deixar-ho, per la seva avançada edat), sinó que se'n col·loquen unes quantes en les cartelleres de la població.

Mn. Carles Riera i Fonts ha estat nomenat (a més de les parròquies que ja regeix, a l'arxiprestat Anoia-Segarra) rector de les parròquies de Sant Pere Sallavinera, Sant Pere de Boixadors i Sant Pere de Seguers. Li augurem encert pastoral.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Jana Capdevila i Rodríguez, filla de Pep i de Conxi, dia 20 de juny, a Manresa.

Arlet Morera i Talayero, filla d'Andreu i de Mònica, dia 1 de juliol.

Pau Morillo i Millàn, fill de José Manuel i d'Elisabet, dia 2 de juliol.

Naila Seguer Rodríguez, filla de Daniel i de Lucia, dia 7 de juliol.

Marta Vila i Castaho, filla de Joan i d'Olga, dia 9 de juliol.

Carles Andreu López i Chuqui, fill de Carlos Manuel i de Nancy Eloisa, dia 9 de juliol.

Marc Roca i Font, fill d'Albert i Sílvia, dia 14 de juliol.

Berta Abat i Guerrero, filla de Sergi i de Maite, dia 17 de juliol.

Júlia Sànchez i Aymerich, filla de David i de Lourdes, dia 19 de juliol.

Alba Sans i Vihas, filla de Joan i d'Eva, dia 21 de juliol.

Jana Vihas i Calduch, filla de Jordi i de Clàudia, dia 31 de juliol.

Berta Crespièra i Sors, filla de Xavier (i néta del nostre company de redacció Ramon Crespièra, a qui felicitem) i d'Alba, dia 4 d'agost, a Balenyà (urbanització Puigsagordi).

Vintu Fofana, filla de Mamadou i de Kaidia, dia 6 d'agost.

Claudia Castaho Sànchez, filla de Carlos i de Chelo, dia 7 d'agost.

Alèxia Ruiz i Martínez, filla de Sergi i de Noèlia, dia 10 d'agost.

Demba Dramé, fill de Saliouf i de Bounco, dia 13 d'agost.

Adrià Gentil i Solà, fill de Salvador i de Sílvia, dia 17 d'agost.

Rodrigo Rodríguez Leiva, fill de Carlos Rodrigo i de Juana Lucia, dia 18 d'agost.

L'enhorabona als venturosos pares.

Casaments

Jordi Murillo i Rius (natural de Barcelona i veí de Mojà) amb Sílvia Sànchez i Molist (natural i veïna de Mojà), dia 4 d'agost. Felicitem els nuvis.

Defuncions

Emilia Morales Gallardo, de setantatres anys, dia 9 de juliol.

Àngels Capdevila i Prat, de vuitanta-set anys, vídua d'Anselmo Palomar Hidalgo, dia 27 de juliol.

Jaume Romeu i Clusella, de noranta-un anys, dia 2 d'agost.

Maria Guillem i Roca, de setanta anys, dia 3 d'agost.

Joan Rovira i Illa, de seixanta-nou anys, dia 11 d'agost.

Liduvina Daví i Sentias, de noranta anys, vídua de Ramon Jou, dia 24 d'agost.

Rosario Ledesma Ramos, de vuitanta-nou anys, vídua de Juan Rodríguez López, dia 26 d'agost.

Josep Rofes i Masdeu, de vuitanta-nou anys, dia 26 d'agost.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 10 d'octubre, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Mojà, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Gràcies.

També valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

moiadent

ODONTOLOGIA I PRÒTESIS

ODONTOLOGIA GENERAL
SOLUCIONS ESTÈTIQUES

IMPLANTS

PRÒTESIS SOBRE IMPLANTS

PRÒTESIS FIXES

PRÒTESIS AMOVIBLES

C/ Sant Sebastià, 1-3 - 08180 MOJÀ - Tel. 93 820 76 64

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.